

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

VII. évfolyam 5. szám (7. Jahrgang Nr. 5.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1975 május 1.

Drága bokor édes bimbót virágoztál (Iz. 11,1)

Boldogságos Krisztus Anyja, vigadozzál,
Mert a földre fényességet, vigaszt hoztál,
Boldogságot harmatoztál,
Drága bokor, édes bimbót virágoztál.

Éva bűnét, melyért rajtunk sír adója,
Helyrehoztad, üdvösségünk ringatója,
Amikor az angyalszóra,
Alázattal mondtad: «Isten szolgálója.»

Bűnösöknek boldogságos menedéke,
Keseredett, beteg szívek édessége,
Légy az árvák segítsége,
Ellenségtől biztos, boldog égi béke.

Boldog, aki téged szüntelen magasztal,
Szentté lesz, kit elhalmozol szent malasztal,
Krisztus olyat megvigasztal,
S védésgyre várja boldog égi asztal.

Esedezik színed előtt Magyarország,
Fáradt kezét segítségért nyújtja hozzád,
Te kezedbe teszi sorsát,
Rabságából, édes mentő, hogy kihoznád.

Előtted sír egész ország könyörögve,
Hiszen tied századoktól minden rögje.
István király szent örökje
Isten után benned bízik mindörökre.

Szent Fiadat, Boldogasszony, kérd e népért,
Győzelemmel verje vissza ellenségét,
Rabságának vesse végét,
Adja neki égen-földön üdvösségét.

Kisdi Benedek egri püspök bőkezűségéből 1651-ben — a török hódoltság és a reformáció viharaiiban — jelent meg a CANTUS CATHOLICI, az első hangjegyes énekeskönyv az egész magyar zenetörténetben. Ez az idézett ősrégi Mária-énekünk is benne van a kötetben.

A magas művészi ízléssel átdolgozott szöveget SIK SÁNDOR hagyta ránk.

Képünk Fra Angelico műve

Győzők és legyőzöttek

A győző hosszútávon áldozatává válik a legyőzöttnek. A görög példa szabálynak mondható. Az inváziós Róma a hellén agyforma csapdájába került. Az erős germánok meg a leigázott Italia civilizációjának a bűvkörébe szorultak s általa a kereszténység első korszakába is. A barbárok a haldokló kultúra hódoltjaivá váltak. A katonai és politikai leigázásra a meghódítottak visszavágnak. Akarva, nem akarva a szellem síkján s itt a lovak számában vagy a harcikocsikban erősebbek maradnak vesztesek. A történelem kémiai cserebomlásában a két ellenfél új elemmé, néppé fiatalodik. Ami örök volt a levertben, továbbél. A nyerselő meg beléje öltözik. Az elbukottban megrokkant regenerációs ereje, de az elfoglalás és behódolás összeütközésében, akárcsak 2 halott csillag egymásba rohanásából új fény villámlik föl. Hogy az öntvény jól sikerüljön, ahhoz nagy meleg szükséges s lehetőleg ne rövid idő alatt történjék.

A perzsa sah dicsekedett, hogy 3 ezer éves írásos történelmükben négy dekadens korok volt. De négy feltámadásuk is. Amikor a mongolok rombolva és gyilkolva rájuk telepedtek, nem menekülhettek a perzsa civilizációtól. Később Indiát is elfoglalva magukkal vitték az adoptált művészetet is, szanaszét szórva a bámulatos építészeti elemeket is. Az angolok jöttéig a hindu udvar hivatalos nyelvül a perzsát használta. Az arab hódítók is fölemésztdtek az idő kohójában.

A reneszánsz fölébe kerekedik a középkornak. A föltámasztott pogány görög világ győz a kimerült, alélt, széteső gótikán. De Michelangelo «Utolsó ítélete» és Raffaello Madonnái keresztény alkotások. A teremteni már nem tudó, a többé már nem hajtóerő csak maga alá gyűri a győztest. Mert legyengült, ajtót nyitott egy győzőnek, lehetőséget adott neki — ám, hogy fölébe kerekedjék. Mindkettő felrisszül. Az egyik a vitalitást hozza, a másik a kész tartalmat adja.

A laicizmus is, korunk elvilágiasodása, amely ma teljes erővel tobzódik, nem tud megmenekülni attól, akit legyőz. Azaz a gyökeres tagadásban, a gúnyoros vagy dühös leteperésben már benne van a végzete.

A kereszténység különös ábrázata a történelemnek. A könyvtárak, szobor-

gyűjtemények, templomtipusok, festőmodorok, szerzetesrendek, társadalmi kasztok, népszokások az ablakok, amelyekből kinéz. Krisztus és egy könyv, az evangélium, az Ige és üzenete alakot ölt az emberek cselekedeteiben. Tulajdonképpen csak minősülése tetteinknek. Akármilyen korban, földrészen megélhető. A különféleségekben valami állandó. Miként az életnedvek feszítik a rügyeket a szőlővesszőn vagy gránátalmaágon, úgy bomlott elő a vaszázadokból vagy sápadozik hitelenné vált napjainkon.

Az ellenség ezt a feszültséget törekszik behelyettesíteni: existencialista, marxista, materialista stb. «evangéliumokból». Mindig vakmerően és dogmatikusan és az elsöprés erejével. Üdvöt ígérve, mely e világban van és a dolgozó munkájából születik. A horizontális messianizmusa a kommunizmus győzelméből adódik. A haladás a megváltás. Az új eszkatológia a történelmi jövőben rajzolódik ki. A jóléti társadalmakban meghal a fölösleges Isten. Szorongva hallgatjuk prófeciájukat, de érezzük, hogy szavaik csak papírmások, pótkávés, nem igazi megoldások.

Belülről is feszengenek az apokrif evangélisták. Hü, milyen magabiztosak. Másként kezdik értelmezni a 2000 éves patinás tételeket. Isten-, Krisztus-, kinyilatkoztatás-nélküli, karitás intézménnyé emberiesült kereszténységről handabandáznak. Az aggiornamento tán nem a dekadencia jele? Lerántják a közízléshez azt, amihez föl kellene emelkedni.

A vak, mert nem látja a napot, bár melegszik mellette, mégis gyűlöli, mert fényétől meg van fosztva. Keresztény hagyományok morzsáiból élünk és harcolunk ellene. Mint az elmerülő Péter apostol levegő után kapkodunk. Elvesztettük lelki egyensúlyunkat s reménytelenkedünk, hogy a 20 évszázadnak bealkonyodott. Tatár-vész, törökűlés alatt érezhette így magát a magyar. Reszketünk és elfelejtünk utána gondolni, hogy nem az eszmét teperték le, csak a képviselői devalválódtak. A megvalósítás mondott csődöt.

Senki se éhes annyira a szabadságra, mint a rab, akit szöges drótok között tartanak. Az eszme közel van újjászületéséhez, ha éhesen áhítják. A legyőzöttekből, kolostortalanokból, kivertekből, templomtól eltiltottakból, elalélt és meghazudtoltakból, félholtakból fog feltörni a vágy. Szípgöngyözi a kiha-

lásra ítélt, aggastyán apáca: hol tévesztettük el? Az «elfújta a szél» formák miatt aggódik, holott magában hordja már a jövő ígérését. A győzelem a tarsolyában, mert igazán éli az ideált, ha nem is úgy, ahogy fiatal korában elképzelte öregségét. A 82 éves szakácsnővér, aki úgy forgolódik, mintha 22 éves volna. A fátyolos mosónő, aki gépei morgása közibe szent énekeket dudol. A fáradhatatlan portás este 11-ig millió blőd ügyet intéz. A főnöknő szolgál, cellájába bujva, névtelenül stoppol, mint a középkori íróbarát, az ötödik. Félvakon tányérokat és csészéket tologat s lelkiismeretfurdalást érez, ha elfelejtette a sótartót, akinek fiatal kezéből ezrek nevelődtek. «Cicákat» üldöz a tükörtiszta folyosókon a hetedik. A nyolcadik félbena, mert másra tőle nem telik, porolgatja a falon a képeket. Nem holt lelkek ők. Cselekvő Ige ereje dolgozik bennük. Az átutazó turista szemek megakad rajtuk s hogy elgondolkodik: a győzelem jelentkezése ez.

Olykor megsajnálják, miért csinálók l' arte sacrat. A cinikusabbak perverzül hunyorognak: nem volna-e érdemesebb pl. neoobszcenizmus címke alatt csiklandós témákkal törödni? Először botrány a Vatikán tövében, aztán kapkodnák képeimet. Nagyképűen mit válaszolhatnék: nem a mának, hanem a holnapért fáradozom.

1974 szeptember 29. nemcsak a festőknek lesz valamikor emlegetett napja. Moszkva peremén, a végső perifériákon, egy park szomszédságában fekvő nyílt mezőn a nem irányvonalas művészek kiállítás rendeztek. Annyi varakozás, türelem, nélkülözés árán és után az első szabad megnyilatkozás: direkt kapcsolat a közönséggel. Szanaszét szórt állványokon, a szabad ég alatt, katalógus engedélye nélkül. A szellem világa túl éli Sztálint is s korrozója évtizedek emberöltők után lassan szétmállasztja a legvadabb terroruralmat is. Ott, ahol a szocialista realizmus a harmincas évek óta kötelező, mint a politika csatlósa és kiszolgáló eszköze, ahol mást gondolni merni is, csak a lélek kamráiban lehetett. De a parázs izzott a hamu alatt. A kizártságban, az átnevelő kényszertáborokban, a bolondokházában, amint a dróthálók mögött hazája felé fordulva szabadulásról reménykedik a rab. Ahol a festők uniója gyökerében fojtott el mindent. Ahol absztrakt azt jelentette: antiszovjet, dekadens, reakciós teppista. Olásznak hiába bizonygatom — elképzeltetlen neki — hogy nem kaphat festéket, aki nincs benne a festő szakszervezetben. Semmi segítség sincs a nem beszerve-

zett művészek. Az elfojtott vágy még él 50 év után is. A szellem, mint a gyökér szétlöki a kőfalakat is. A történelem nem egy-két emberöltővel mér.

Két héttel előbb bulldozerekkel gázolták szét az összehordott anyagot. Letartóztatások. A világ-közvélemény főhábtorodása miatt 14 nap múlva nagy közönség jelenlétében csak megnyílt a tárlat. A megrothadt mag kikélt.

Tavaly decemberben indult útnak Kontinent címen egy meglepő havilap. Szerkesztője a különös sorsú Maximov 1932-ben született. A háború után 12 évesként sihederré tették életkörülményei. Apja politikai börtönviselt, majd a fronton mint katona elesett. Az önállóságra kényszerült ifjú sok mindenbe belekapott és belekóstolt. Egyre nehezebben súlyosodott rá az élet iskolájának tanítása. Arra a kérdésre, mikor kezdett kételkedni a bolsevista rendszerben, azt válaszolta: eleinte azt hittem, hogy a törvénytelen túlkapások a hibásak. Majd hosszú reflexiók után ráébredtem a marxizmus csődjére és kereszténnyé lettem. Hogyan? Erről nem akar nyilatkozni, mert annyira benső magánügyének tartja, ami nem való a nyilvánosság elé. Pascal mondta, hogy hisz azoknak a tanúknak, akik engedték, hogy lenyakazzák őket. Neki a tanúságtevője egy pap, akit a fogságban kiszólitottak rabtársai közül s egy őt elvezette valami vízenyős helyre s megparancsolta, hogy mehet. A pap megértette, hogy a halál órája van itt. Néhány percig imádkozott, majd elindult. Hátulról végzett vele a beléje eresztett golyósorozat.

A zárdában nevelődött rokokó finomságú apáca-lelkület mellett, milyen elemi erejű hite lehet, mint a faltörökös. Kiemeli, hogy nem akar senkinek se hasznót hajtani. Nem akar politikai harcot folytatni. Hisz elege volt belőle. Nem akar se antikommunista lenni. Hogy nyugatra került, szeretnék aprópénzre váltani. Mert a kapitalizmust se fogadja el. Fantasztá? Mindenesetre más mélységű lelkiség az, amelyik keserű tapasztalatok közben gazdagodva egy új fölfogását érlelte ki a történelemnek. Nem hiába nagyobb az öröm a megtérő fölött. Manapság a fegyverek, robbantások, gyilkolások között a lélek erejével jönni talán reménytelen eset? Szerény válasza rá: «ha reménytelen is az ilyen vállalkozás mostanság — mégiscsak küzdeni kell, ha másért nem, legalább a saját lelkünkért».

PROKOP PÉTER

Bizonytalanságok a Zsinat után

Ezen a címen tartotta meg a Magyar Pax Romana Mozgalom 17. kongresszusát a Lyon melletti Francheville-ben, amely azért is figyelmet érdemel, mert ez volt az első alkalom, hogy a Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom minden év húsvét hetében megrendezett összejövetele francia földön ülésezett.

A kongresszus március 31-én, húsvéthétfőn este 8 órakor Veni Sanctéval kezdődött, amelynek homiliáját Dr. Békés Gellért OSB, a római San Anselmo Egyetem tanára, a Magyar Pax Romana Mozgalom főlelkésze tartotta, amelyben azt fejtegette, hogy a hit az isteni szóra adott emberi válasz. Kedden és szerdán Dr. Alszeghy Zoltán S. J., a római Gregoriana dogmatikatanára két előadásban a mai teológia és az intézményesített kereszténység problémáit ismertette. Kedden délután a kongresszus résztvevői megtekintették Lyon nevezetességeit. Szerdán délután András Imre S. J., a bécsi Magyar Egyházzociológiai Intézet igazgatója, a magyar egyház zsinat utáni helyzetéről beszélt. Csütörtökön András Károly, tudományos kutató (München) a keresztény politika kérdéseiről értekezett. Délután a résztvevők borkóstolóval egybekötött kirándulást tettek Beaujolaisba. Csütörtökön Somfai Béla S. J., a kanadai Willowdale-i egyetem tanára tartott előadást a katolikus erkölcs tanításáról. Majd Lökkös Antal (Genf) és Monoszlay Dezső (Bécs) irodalmi est keretében olvastak fel műveikből.

A magasszínvonalú, de mégis közérthető előadások anyagát a résztvevők négy munkacsoportban értékelték ki és vitatták meg, amelynek eredményéről azután a munkacsoportok vezetői számoltak be a plénum előtt. Szombaton egy érdekes ankéton magyar lelképásztörök tettek fel kérdéseket híveikhez és azok lelképásztoraikhoz. E konfrontálódás a lelképásztori munka elmélyítését szolgálta és jelentősen hozzájárult a kölcsönös bizalom megteremtéséhez. E tanulmányi hét legbensőségesebb eseménye volt a magyar nyelven bemutatott és népénekekkel kísért esti szentmise, amelyet a jelenlevő papok celebráltak. A homiliákat pedig változtatva Békés és Somfai professzorok tartották.

A kongresszus záróaktusa a hálaadó szentmise volt, amelyet Mgr. Ancel segédpüspök pontifikált a távollevő Renard bíborosnak, Lyon érsekének és Gallia primásának képviselőjében. Francianyelvű homiliájában lelkes szavakkal emlékezett meg a budapesti Eucharisztikus Kongresszusról, amikor

örökké szívébe zárta Szt. István népét, amely egy évezreden át a kereszténység és nyugat védelmezője volt. Majd Tamás apostolról beszélt, aki szintén megzavart keresztény volt, de végül Jézusban mégis felismerte az Istenem-bert, aki megtestesülésével, halálával és feltámadásával méltóságot adott az emberi személyiségnek. Ezért a hit fontosságát hangsúlyozta, amely lelki életünk alapja és üdvözítő ereje.

A Te Deum után meghitt szeretetlakomára gyűltek össze a résztvevők és találkoztak a lyoni magyar egyházköz-ség tagjaival.

A kongresszuson több mint százötvenen, nagyjából fiatalok, vettek részt, tizenegy országból, még tengerentúlról is, hogy hitük fényében közösen keressék a kivezető utat a zsinat utáni bizonytalanságból és így megoldást találjanak problémáikra.

A viták a pluralizmus és a kölcsönös megbecsülés jegyében folytak és ez a bizalom és baráti légkör hozzájárult ahhoz, hogy a lényeges kérdésekben közös nevezőre jutottak: az örök igazságokat sikerült a mai kor követelményeinek és feltételeinek megfelelően megfogalmazniok, vagy legalábbis ezt a célt megközelíteniok.

A Kongresszussal, annak programjával a helybeli sajtó (Echo, Le Progrès, Figaro, Dernière Heure Lyonnaise) is több cikkben foglalkozott és ezt az alkalmat használta fel arra, hogy örömmel jelentse be Mindszenty bíboros májusi franciaországi látogatását. A kongresszuson az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia is képviseltette magát Pósfay Györgyné személyében, aki köszöntötte a kongresszust. Úgyhogy e tanulmányi hét méltán nevezhető a hontalanságban élő keresztény világnézetű magyarok, sőt az összmagyarság jelentős eseményének.

IKVAY LÁSZLÓ

MAGYAR NŐVÉREK EURÓPAI LELKIGYAKORLATA

Ideje:

1975 július 1 és 10. között.

Helye:

Villers-la-Ville-ben Brüsszeltől 40 km-re (jó vonat összeköttetés), az örökimádók lelkigyakorlatos házában.

Jelentkezés:

Június 20-ig bezárólag P. Matyasovich Henriknél, Blijde Inkomst Strasse 18, B - 3000 Leuven, vagy Rácz Marianna nővérnél, Bloemendalstr. 30, Vaals (L) Nederland.

Mindszenty József

EMLÉKIRATAIM

Előző számunkban, az emlékiratok alapján, közöltük a püspöki kar memorandumát a kormányhoz az iskolai hitoktatás védelmében. A most következő rész közli a memorandum befejező indoklását. Ezután a bíboros könyvének további fejezeteiből veszünk szemelvényeket: hogyan mutatta meg a magyar társadalom a Mária-év alatt a kommunizmussal szembeni felfogását; hogyan mozdult meg a társadalom az iskolák érdekében; hogyan eszelte ki a Rákosi-rendszer az ún. pócspetri gyilkosságot.

A nagy hajsza megindulása

... Nemzetünk fennmaradása érdekében, gazdasági és erkölcsi felemelkedésünk biztosításáért ragaszkodunk tehát a kötelező vallásos hitoktatáshoz. Ragaszkodunk úgy, mint ahogy az orvosok ragaszkodnak a kötelező himlőoltáshoz. Nem akarjuk, hogy az erkölcsi fertőző gócpontok elszaporodjanak. Ne mondják ezzel szemben, hogy a vallásos nevelés ellenére is vannak gonosztevők és terjed az erköcstelenség. Mert az orvosok erőlködése ellenére is vannak betegségek és lábra kapnak időnként a járványok. De ahogyan ez a körülmény csak fokozza az orvosi tevékenység szükségességét a testnek gyengeségeivel szemben, hasonlóképp az erkölcsi bajoknak és bűnöknek szaporodása csak fokozza a vallásos nevelés szükségességét.

Félünk, hogy a kötelező hitoktatás megszüntetése esetén majd éppen az annyira óvott lelkiismereti szabadság megsűfolásával fognak nyomást gyakorolni híveink egyes csoportjaira, talán a legszegényebbekre, hogy gyermekeiket a hitoktatástól elvonják. Ezzel csak még szegényebbé teszik majd azokat, kiket megfosztanak emberi méltóságuk tudatától és vigaszuk forrásától...

(Mindszentynek és a magyar püspöki karnak ez a szívós ellenállása és érvelése meghozta gyümölcsét. Az 1947-es kormánykoalíció egyelőre meghátrált. A bíboros emlékiratai erről a következőket írják:)

A fakultatív hitoktatás és az egységes iskolai tankönyvek bevezetésének tervét végülis le kellett venni a napirendről. Az egyház és az ország népének ellenállása megmutatta, hogy az ősi valláshoz való ragaszkodás mélyen gyökerezik a magyar nemzet lelkében. Rákosi belátta, hogy az egyház győzött. És ekkor képmutató nyilatkozatot tett arról, hogy nem a kommunisták, hanem a Kisgazdapárt vetette fel a hitoktatás megszüntetésének a tervét... Csak

hogy Rákosinak ez a nyilatkozata már a közben kiírt nemzetgyűlési választás nyitányához tartozott és fondorlatos képmutatást rejtett magában.

(Rákosi Mátyás fondorlatossága ez volt: az 1947-es választás előtt úgy tün- tette fel, mintha a polgári párt, a kisgazdapárt erőltetné a vallásellenes terveket, a kommunista párt pedig inkább

A Boldogasszony-év ünnepei

Szombathelyen első beszédemet a férfiakhoz intéztem. Többek között ezeket mondtam: «Ha van valami, amire most szükségünk van, úgy az a katolikus férfiak tisztánlátása és akaratvilágának ereje. Szép, ha az ifjúság imádkozik; szép, ha a jámbor nő áhítatosan imádkozik; de legszebb látvány az, amikor a magyar apák, meglelt férfiak imádkoznak és tesznek vallomást az igaz hit mellett...» Szóltam a Szombathely főterén egybegyűlt százezer főnyi zarándoktömeg fiataljaihoz is. Vigyázzon a magyar ifjúság — mondtam — mert az ingoványok nagyon sűrűek a magyar földön. Ezt nemcsak Dunántúl ifjúságának mondom Boldogasszonyunk évében, hanem mondom az egész magyar ifjúságnak úgy, hogy értsenek belőle a szülők, a nevelők és minden felelős is.

A püspöki kar ajánlatára a lelkipásztorok népes zarándokcsoportokkal keresték fel az ősi Mária-kegyhelyeket. Három megható adatra emlékszem az 1947-es év nyaráról: augusztus 15-én az ország kegyhelyeire másfél-millió ember, szeptember 8-án pedig 1 millió 768 ezer hívő zarándokolt el; és ez utóbbi alkalommal 112.000-en járultak a szentáldozáshoz. Szeptember 14-én magam vezettem 100.000 fővárosi férfi zarándoklatát Máriaremetére. A 14 kilométeres utat gyalog tettük meg. A szentmisét és szentbeszédet is én mondtam... Szeptember 20-án, az egi Mária-napok díszgyűlésén 120.000 zarándok

védené az egyházat. Rákosi ekkor előszeretettel fényképeztette magát katolikus papokkal. Ennek és a választási visszaélések ellenére a kommunista párt még mindig csak 22 %-ot kapott. De a négy koalíciós párt blokkja felett ekkor már Rákosi Mátyás uralkodott és a bíboros megjegyzi:)

Az új nemzetgyűlés így vált engedelmes szervévé és eszközévé a kommunisták diktatórikus és gyarmatosító törekvéseinek.

(Az új parlament tehát nem tükrözte Magyarország népének, a lakosság többségének az igazi gondolkodását. A nép igazi felfogása később megnyilvánult a püspöki kar által rendezett Mária-év nünnepein. Mindszenty székvárosába, Esztergomba, 60.000 zarándok sereglett össze a Boldogasszony-év megnyitására. Augusztus 17-én a csongrádi Mária-napokon 70.000 zarándok gyűlt egybe. Szombathely főterén 100.000 ember tolongott, amikor megérkezett Mindszenty bíboros, aki emlékirataiban így emlékezik:)

dok előtt, szintén a magyar múlt értékeiről beszéltem. Októberben Budapesten rendeztük meg a nemzeti Mária-kongresszus nagygyűléseit, külön az ifjúságnak, a munkásságnak, az egyházközségi képviselőknek és a szülőknek. Az ifjúság gyűlésén 150.000-en, a munkásság Golgota-téri ájtatosságán 80.000-en és a kongresszus díszgyűlésén 250.000-en vettek részt...

A szentév programjának a megvalósítása a téli és az őszi hónapokban a pébániai élet keretében folyt tovább. A következő év tavaszán aztán az ország különböző vidékein más-más városok rendeztek újabb Mária-napokat. 1948 április 18-án Sátoraljaújhelyen 50.000-en, április 25-én Gyulán 80.000-en, május 2-án Márianosztrán 10.000-en; május 9-én Törökszentmiklóson 22.000-en, május 23-án Makón 85.000-en gyűltek össze a Nagyasszony tiszteletére, majd pedig június 6-án Máriagyűdön 150.000-en sereglettek egybe...

... Így a sokféleképpen sanyargatott népünk a vallásban keresett és talált most vigasztalást. Impozáns zarándoklatokból merített erőt, ugyanakkor e több-tízezres és sokszor száz-ezres seregszemléken nyíltan tanúsította, hogy elutasítja a marxista materializmust, és ragaszkodik az ősi keresztény alapokhoz az állami és társadalmi életben is.

(A kommunista párt, amely a választásokon még durva törvénytelenések-

kel és csalással is csak 22 százalékot tudott szerezni, féltékeny elképedéssel látta a hívőknek ezt a népszavazással

felérő megnyilatkozását. Mindszenty erről emlékirataiban a következőket mondja:)

Mindszenty bíboros tiltakozásai

A kommunisták... zavarták és akadályozták a nagyszabású ünnepséget, ahol csak lehetett, hatósági intézkedésekkel és rendőrségi erőszakoskodásokkal. A zarándokoknak sokszor vasúti jegyeket sem adtak ki, csökkentették a szerelvények és a vasúti kocsik számát; hogy lovaskocsit se vehessenek igénybe a Mária- napokra igyekvő hívek, egyes helyeken a hatóságok «lószemléket» rendeltek el. Másutt lefoglalták a teherautókat. Az is előfordult, hogy járványos betegségekre hivatkozva egy-egy vidéken hatóságilag megtiltották minden közlekedést. Az ünnepségek színhelyén hirtelen megszűnt az áram- és vízszolgáltatás; megtiltották mikrofonok és hangszórók felállítását; a szabadtéri oltárok közelében traktorokat járatnak, hogy azok zöreje zavarja a szentmisét és a szentbeszédeket... 1948 május 13-án a rendőrséggel szétverették a Sziklakápolnánál a Fatimai-körmenetet. Celldömölkön pedig felvonultatott karhatalmi alakulatok a templomba igyekvő zarándokokat feltartóztaták és kíméletlenül szétverték.

Támadás az iskolák ellen

(1947 végén és 48 elején a rendszer megindította a kampányt az iskolák elvételére. A hivatalos indoklás a való tényekkel ellenkező képtelen állítás volt, hogy az egyház által igazgatott iskolák színvonala és módszere «elmaradott». Erre az állításra püspöki körlevél válaszolt, többek között ezeket írva:)

A magyar oktatás- és nevelésügy terén az államnak akadna elég tennivalója, a katolikus iskolák érintetlenül hagyásával is. Az analfabétizmus, az iskolakerülés, a serdülőifjúság züllése, a tanítók nélkül álló iskolák, a nagy távolságok, a tantermek hiánya, a láb- és ruha-hiány ugyancsak kimerítene egy hároméves kultúrtervet is...

... Ha elhanyagoltságról van szó, bőven akad teendő azon a téren, ahol az állam versenytárs nélkül áll: az egyetemeken. Itt a miniszter úr tárja fel az oktatás nagymérvű lehangoltságát, minőségi, katasztrófális lezülését. Orvosi, mérnöki okleveleinket már nem fogadják el külföldön. Egy reakciónak éppen nem bélyegezhető egyetemi tanár mondja a parlamentben, hogy «az egyetemi kiképzés egy bűnös tréfa alacsony

(A püspöki kar 1948 június 15-én a kultuszminiszterhez írott levélben tiltakozott a zaklatások ellen és az alkotmányban biztosított vallásszabadságra hivatkozva orvoslást követelt. A zaklatások azonban tovább folytak. De a lakosságot ezzel nem sikerült megfélemlíteni. Az úrnapi körmeneteken például a falvakban és a városokban 2 millió 356.000 hívő vett részt. Budapesten, a Bazilika előtti téren, az egykori budapesti Eucharisztikus Világkongresszus emlékünnepegyén negyed-millió ember gyűlt össze, hogy meghallgassa XII. Pius pápa rádióüzenetét. — Mindszenty végző számadása:)

Azon az országos triduumon, amelyet a Boldogasszony évében Krisztus király ünnepe előtt tartottunk, 3 millió 218.000 hívő járult a szentáldozáshoz. Amikor a szentévet hivatalosan 1948 december 8-án bezártuk, megállapítást nyert, hogy a Mária-év ünnepségein és zarándoklatain összesen 4 millió 600 hívő vett részt.

nívójára süllyedt. Az egyetemi ifjúság a legsötétebb, kétségbeejtő nyomorban sínylődik...)

... Amint korábban, az iskolai kötelező vallásoktatás eltörlésére tett kísérlet idején, úgy most a hitvallásos iskolák államosításának a terve ellen is szinte az egész ország tiltakozott. Az egyház felhivatalos lapja, a Magyar Kurir 1948 június 7-én 300, június 10-én 257, és június 13-án 350 várost és falut sorolt fel, amelynek lakói levélben vagy táviratilag követelték a minisztertől a hitvallásos iskolák elleni támadások megszüntetését és államosításuk tervének a napirendről való levételét.

(Mindszenty bíboros emlékiratai ezután elmondják az annak idején az egész országot megrázó híres esetet, a pócspetri gyilkosságot, annak kommunista sajtó által meghamisított történetét, — úgy, ahogy az a valóságban történt:)

A kommunisták utasították az irányításuk alatt álló községi és városi Nemzeti Bizottságokat, hogy határozati feliratokban kérjék a kormánytól az egyházi tanintézetek államosítását. Mivel ezeket a feliratokat a lakosság tudta, és

beleegyezése nélkül terjesztették fel, a szülők szövetsége tiltakozott a törvénytelen eljárás ellen. A kormány a szülők fellépését «fasiszta» izgatásnak nyilvánította és utasította a politikai rendőrséget, hogy járjon el az «izgatók» és «felbujtók» ellen. E feszült légkörből teremtette elő az államvédelmi rendőrség a pócspetri «gyilkosságot».

Ebben a községben június 3-án este a Nemzeti Bizottság a kormányzat által kívánt feliratot tárgyalta, miközben a hívek litánián vettek részt a templomban. Az ájtatosság után a templomi közönség a tanácsház elé vonult, hogy megtudja, milyen határozatot hoztak a bizottság tagjai az ő nevükben. Megjelent a rendőrség is, de a tömeg továbbra is kitartott követelése mellett: hallani akarta a határozat szövegét. Később a rendőrök puskatussal próbálták szétosztatni a népet, s az egyik rendőr, a félrehúzódó emberekre sújtva, a földhöz csapódó és elsülő fegyverével önmagát lőtte meg.

Másnap levelet kaptam Ortutay kultuszminisztertől, amelyben a pócspetri «gyilkosságról» — a tények teljes elferdítésével — így tájékoztattott, idézünk: «Pócspetriben történt, hogy a hívek a templomból kijöve megrohanták a községházát, a Nemzeti Bizottságot. A tüntetések során megöltek egy rendőrt és ketten súlyosan megsebesültek. A község papja, akinek provokációs beszédére történtek mindezek az események, megszökött.» — Ezeket írta Ortutay miniszter, a propaganda pedig arról szólt, hogy a katolikus egyház részéről «demokrácia-ellenes» agitáció folyik és a támasztott nyugtalanságot a püspöki karnak kell viselnie a felelősséget. Pócspetriben letartóztatottak 28 személyt, akik közül hetet rögtönítélő bíróság elé állítottak. A községi őrnök, Királyfalvi Miklós — mondotta a hivatalos hírverés — «beismerte», hogy ő ölte meg a rendőrt és Asztalos János plébános is megvallotta, hogy ő «bujtotta» fel Királyfalvyt a gyilkosságra. A két fővádottat halálra ítélték. Az úgynevezett «gyilkost» kivégezték, de a plébános büntetését megkegyelmezővel átváltottatták életfogytig tartó fegyházbüntetésre.

A fentiekhez hozzá kell tennünk a következőket.

Az esemény után a falu lakosságát napokra elzárták a külvilágtól. A jelen volt tanúkat elnémították. Az egri Általános Érseki Helynökség vizsgálatra kiküldött megbízottait a napokig lezárt faluba a karhatalom nem engedte be. A «justizmord» végrehajtása teljes volt.

A magyar egyház két millió hívét veszítette el — írja Cserhádi püspök a Vigiliában

Mgr. Casaroli mondotta, hogy a vatikáni keleti politikáról lehet vitatkozni, hiszen ez nem dogma, nem hittétel. Sőt kritika tárgya, ami gyakran hasznos is. Casaroli érsek ezt a kijelentést a Firenze-i *La Nazione* című újság főszerkesztőjének, Ettore Della Giovannanak tette, amikor ez nyilatkozatot kért tőle a Vatikán keleti politikájáról. A továbbiak során az érsek három pontban foglalta össze a vatikáni keleti politika lényegét: 1) hiszünk tetteink helyes voltában, 2) emberileg minden lehető megteszünk annak érdekében, hogy eljárásunkból kitűnjék, mi nagyon komolyan vesszük feladatainkat, 3) és ha arra gondolunk, hogy tévedünk, akkor a pápával együtt tévedünk.

A kommunisták a keleti politikát távolról sem veszik olyan komolyan, mint a Vatikán szeretné. Ellenkezőleg, arra használják ki nem egyszer a Rómával való tárgyalási viszonyt, hogy Magyarországon cinikus módon tovább szervezik az Egyház kiirtását. Néhány héttel ezelőtt, március 29-én az *Élet és Irodalom* című lapban érdekes cikk jelent meg. Címe szándékosan vagy véletlenül VI. Pál pápa jelmondata: *«Isten nevében»*. Ehhez hasonló írás magyar lapban még nem látott napvilágot. Több-ször írtunk róla, hogy a rendszer a városokban, le a járás székeiig tönkretette a hitoktatást. Sorvasztja a vallásos életet. Nos az említett cikk feltárja, hogyan szervezik meg most a vidék, a falu elleni hadjáratot.

Minden falu tanácsházán külön hivatalnok figyeli a papok mozgását és az egyházközségi életet. Hivatalos neve: az egyházügyi funkcionáriusa. Ez pontos feljegyzést készít minden mozgásról, lelkipásztori tervről, hitoktatásról, bérmlásról, körmenetről stb. Az *Élet és Irodalom* munkatársa, Berkovits György, felkereste a Budapest környéki, hitéletükről közismert falvakat. Szóba állt néhány járókelővel, de az igazi felvilágosítást a tanácsházán az egyházügyi funkcionáriusától kapta. Ez elővette hivatalos feljegyzéseit és a cikkíró jelzi, hogy ezekből idézi a következőket:

«A hívők *Budakeszin* résztvesznek a parképítésben, az egyházközség ötezer forintot fizetett községfejlesztésre... A katolikus egyház szeretné bevezetni a családlátogatást és a szűkkörű, házi miséket, egy-egy háznál esetenként...

Egy alkalommal beat-zenésmisét is tartottak a római katolikus templomban.»

Apad vagy nő a körmeneten résztvevők száma?

A községi vezetők feljegyzéseiben nemcsak a tények, adatok érdekesek — írja a cikk — hanem a fogalmazás módja is, ezért idézi ismét: «A 150-ből 40 gyerek jelentkezett első áldozásra *Budaörsön*, a káplán családlátogatásra jár, de jól leplezi...»

Érden hét plébánia, illetve lelkészség van, a katolikus papok száma tíz, minden plébánia mellett 12-30 tagú egyházközségi képviselő tevékenykedik, mind öregek... A papok rendszeresen járnak családokhoz, pénzzel segítik azokat a gyerekeket, akik egyházi szertartásokon, például temetéseken, a kórusban énekelnek...

Nagyon öreg és súlyos beteg a pap *Nagykovácsiban*, ezért kevesen vesznek részt a körmeneteken... Néhány adat: Két helyen tartottak körmenetet *Biatorbágyon*. Vagy 180 nő, 100 gyermek, és körülbelül 90 férfi vett részt, a létszám nem csökken, legfeljebb a fiatalok jönnek el kevesebben. *Pátyon* 90-en jelentek meg a körmeneten, pedig a pap nem szervezte. *Budaörsön* 1972-ben 100-an, 1971-ben 500-an haladtak a körmenetben, mert akkor sokan jöttek külföldről, Nyugatnémetországból és ez a helyi rokonokat «felbuzdította». *Pilis-szentivánon* 400-an vettek részt a körmeneten, sokkal kevesebben, mint azeleőtt... a pap nem agitált...

Osszefoglalva az adatokat: 1972-ben a virágvasárnapi körmenetben körülbelül kilencezren vettek részt a járásban, ez a lakosság nyolc százaléka. (1971-ben még ezerrel többen mentek el.) A legtöbb községben tehát csökkent a körmenetezők száma, de *Nagykovácsiban*, *Tárnokon* és *Érden* növekedett. A körmenetben a nők aránya ötven-százalékos és hetven százalék az ötven évesnél idősebbek aránya...

Sokszor prédikál tartós békéért a pap *Solymáron*. Az nem megnyugtató, hogy a kántor volt jezsuita szerzetes, aki államellenes izgatás miatt nemrég ült, az egyházi adó beszédét végzi, s így évente egyszer-kétszer minden családnál megfordul. T-én a papok kapcsolatban állnak a kitelepítettekkel, azoktól kapnak pénzt... a parókia udvarán megengedik, hogy a gyerekek focizzanak, sőt uzsonnát is adnak nekik...»

Ezek az idézetek kivétel nélkül mind a helyi községi tanácsházán működő

egyházügyi funkcionárius feljegyzéseiből, jelentéseiből valók. Van-e katolikus plébánia az országban, ahol ilyen pontos naplót vezetnek az egyházközség munkájáról?

Folyik a harc védekezés nélkül

Miért ez az évek óta folyó aprólékos ellenőrzés, mely figyelemmel kíséri a pap minden lépését, az egyházközség hitéletét, kimutatást készít a körmenetekről, a hitélet kopásáról, itt-ott a biztató jelenségekről stb. Feltűnteti, hogy melyik faluban sikerült a papot megfélemlíteni és a hitélet elmélyítésétől visszatartani. A tüzetes ellenőrzés nemcsak azért folyik, hogy a párt képet alkosson magának a vallási élet alakulásáról, hanem, hogy felmérje az eddigi egyházellenes politika módszereinek eredményeit és új módszereket dolgozzanak ki az elnyomás fokozására. Ezt az *Élet és Irodalom* cikke röviden így jelzi: *«Folyik a harc.»*

A harc azonban egyoldalú, mert csak az államgépezetet kezében tartó párt támad. Az Egyháznak nincs módjában védekezni. A vatikáni politika a dialogizáló egyház híve. A dialógus érdekében a Szentszék hallgat a kommunista kormányzatok egyházzromboló munkájáról. A kormányzattal folytatott tárgyalások során kijelölt és kinevezett új püspökök szintén hallgatnak, illetve ha megszólalnak állami parancsra úgy nyilatkoznak, mintha a magyar egyház szabad lenne. A budapesti egyházpolitika teljesen átveszi a moszkvai egyházpolitikát és a magyar katolikus egyházat ugyanarra a megalázó szerepre kényszeríti, mint amelyet Moszkva az orosz ortodox egyháznak szánt. Magyar katolikus körökben sokan és egyre többen kérdezik: lehet-e ezt a szerepet vállalni anélkül, hogy az Egyház el ne veszítse hitelét?

Cserhádi József pécsi megyéspüspök a *Vigilia* áprilisi számában írt cikkében jelzi, hogy egyesek szerint a magyar egyház eddig mintegy kétmillió hívét veszítette el. A püspök ennek ellenére úgy ír a jövőről, mintha az egyház megtalálta volna a helyét a szocializmusban, beilleszkedett volna a pluralista társadalomba, melynek vezetője a kommunista párt biztosítaná szabad kibontakozását. Ez a cikk teljesen fedi a moszkvai pátriárka, Pimen finnországi nyilatkozatát, aki azt mondotta az újságírók kérdésére: az állam és egyház viszonya a Szovjetunióban normális.

FÁBIÁN KÁROLY

Ausztriai magyarvonatkozású kegyhelyek

A zarándoklások szent helyeknek egyenként vagy tömegekben való imádságos fölkeresése; alapja maga az emberi természet, amely ünneplő lélekkel szeret ellátogatni kimagasló emberi nagyságok működésének színterére, azok sírjához vagy nagy események színhelyeire. A kereszténység főleg Jézus példáját követve s az ószövetségi templomlátogatások emlékére újította föl a búcsújárásokat és hogy ezek hitvalló s bűnbánati tartalmát növelje, a nevesebb szenthelyek fölkeresését búcsúkkal látta el, innen a búcsújárás elnevezés. (A búcsú a már megbocsátott bűnök után visszamaradó, ideigtartó büntetések elengedése a szentgyónáson kívül. Feltétele: a súlyos bűntől való mentesség s a kijelölt jótettek elvégzése.)

Egyházunk újkori életében leginkább a Mária-kegyhelyek felé irányulnak a búcsújárások. Tudjuk, hogy ezek a helyek olyan templomok vagy kápolnák, ahol Máriának képe vagy szobra körül feltűnő imameghallgatások történtek s ezért ide a vallásos hívek különös áhítattal zarándokolnak.

Mária-kegyhelyek

a világ minden katolikus vagy katolikus-múltú országában vannak. A nemesjellemű, nagy Mária-tisztelő Esterházy Pál nádor egyik nagyszabású könyvében kora egyházának 1200 búcsújáróhelyét ismerteti. A történelmi Magyarország területén 20 olyan nagyobb kegyhelyet ismerünk, amelyek évszázadokon át nevezetességük miatt nem is csak a katolikus magyarok százazereit vonzották, de az ország határán túl élő másnyelvű híveket is. Az osztrák-magyar kapcsolatok vallási téren abban is mutatkoznak, hogy osztrák katolikusok számos magyar zarándokhelyet ismertek és ezek emlékeit templomaikban s egyebütt is tisztelték. Ők is, a magyarok is a búcsújárás fáradságait, imás-énekes áhítatát vállalva, a szív törvényét követték: lelkiségük-kultúrájuk s napi életük vezérlő csillagává Máriát tették, akit megkülönböztetett tisztelet-szeretet övezett elődeik, népeik hívő fiai-leányai részéről. A zarándokok nemcsak hálát adnak a kegyhelyeken, hanem azért is könyörögnek, hogy Mária közbenjárása adjon a családnak, falunak-városnak, az egész országnak áldást, békét, egészséget, az Egyháznak pedig küldetése sikeres betöltését.

És ha most kegyhelyeket említünk, talán békésebb idők imádságos emlékei újulnak meg lelkünkben, amikor elza-

rándokolva egy kedves szentélybe, lelkiileg felfrissülve s Mária pártfogásába vetett nagyobb bizalommal térünk haza.

A bécskörnnyéki Mariabrunn

Gizella magyar királynéhoz kapcsolódik a főváros 14. kerületébe tartozó s a vidék kimutathatóan legégibb zarándokhelye. A templom főoltárán álló, 140 cm magas Mária-szobor az egyházi év ünnepköreinek megfelelően állandóan díszes ruhát visel; a hársfából faragott szobor sokszázéves, viszontagságos sorsa ellenére sem korhad. Szt. István királyunk neje, szt. Henrik német-római császár nővére, Gizella, uralkodó férje halála után Bécsben időzve, enyhülést keresett lázas betegségére; a bécsi erdő útjait járva, megszemjázott és kísérete az egyik forrásból vizet merítve Mária-szobrot fedezett fel, amelynek tiszteletére a meggyógyult királyné fakápolnát építtetett. A szobor később a templomoslovakok közeli templomába, majd innen a Weidlingau-i plébánia-templomba került. A Frigyes császár és Mátyás királyunk közti háborúskodások során az említett templom leégett, de a szobor sértetlen maradt, mire a magyar harcosok azt a Gizella-forrásba vetették. 20 évig nem tudtak róla, amíg Miksa, a későbbi császár győzelmet kérve, álmában kapott intésre a bécskörnnyéki forrásban kutatva, a másodsor ugyanott megtalált szobor tiszteletére kápolnát emeltetett, amelyet 1639-ben a mai barokk-templom váltott föl. Az ágostonrendiek gondozására bízott kegyhely értékeit a török csapatok elől biztonságba helyezték, de száz év után (1784) II. József könyörtelen rendfelozlato parancsára a templomot világi papok vették át. A felozlatás nagy feltűnést keltett, mert az esztelen reformok enyhítésére Bécsbe látogató s a magyar püspöki kartól is kísért VI. Pius pápa a császártól e kegytemplom főoltára és Mária-szobra előtt vett búcsút, azt remélve, hogy az uralkodó mérsékli romboló terveit.

A hangulatos kegytemplom oldalkápolnáiban s folyosóin elhelyezett votív-táblák a zarándokhely keresettségére mutatnak. Az értékes oltárral felszerelt és stílusosan kiképzett gyóntatókápolna hat nagy olajfestménye a kegyhely keletkezésének s fennmaradásának jeleneteit örökítik meg.

A templom mellett álló, kúttá átalakított eredeti forrásban a kegy-szobor kicsinyített mása látható, a kút előfalán pedig a Gizella nevet is fölemlítő felírás a forrás eredetére utal.

A kegyhely történetét nemcsak levéltárak adatai és gazdag irodalmi feldolgozások őrizték meg.

A bécsi Fogadalmi-templom (Votivkirche)

főoltára köré épült s folyosóval elválasztott ún. kápolnakoszorú falfestményein *Josef M. Trenkwald*, Ausztria-Magyarország minden ún. koronatartományának legalább egy híres kegyhelyét örökítette meg. Az 1889-ben elkészült, egyedülálló Mária-képciklus ablakszerű mezőket tölt ki, az ábrázolások magvát pedig azok a legendás-történelmi jelenetek adják, amelyek az illető kegyhelyre jellemzőek. *Mariabrunn* is szerepel a falfestmények között, nem ugyan a Gizella-motivum feldolgozásában, hanem Miksa ábrázolásával.

A templom említett kegyhely-ciklusában *egyéb magyar vonatkozások* is szerepelnek. Csak utalnunk lehet a belvárosi Himmelpfortgasse-kolostorra, amely III. Béla leánya, Konstancia alapítása volt (1230); Ágnes királyné, III. Endre özvegye 1320-ban magyar premontrai apácákat telepített oda. A legenda egy, szolgálatát megúnt s titkon a világba tért apácát említ, aki távozása előtt a ház kulcsait a közeli Mária-szobor lábához helyezte, de távollétében csodás módon az Isten Anyja helyettesíti. A vonatkozó falfestmény a bűnbánóan visszatérő nővért a menyeyei portás előtt ábrázolja. Az eredeti Mária-szobor a szt. István-dómban áll. A magyaroknak oly kedves *Mária-cell* alapítása jelenetén kívül örömmel fedezzük föl *három országosan ismert Mária-kegyhelyünknek a képét.*

(Folytatjuk)

BÉCS.

Ft. Dobay Sándor belgiumi főlelkész tartotta Neuwaldeggben a zártlelkigyakorlatot márc. 21 - 23-ig. Egyszerű és közvetlen szavai szívből fakadtak és érezhető volt, hogy imádságból születtek és az is kísérte őket. Akár a pogány misszióról, akár az egyéni megtérésről, akár az Úr Jézus iránti odaadásról szólt, mindig érezte a hallgató, hogy amit Dobay atya mond és követel, azt saját maga is intenzíven gyakorolta. A résztvevők annyira beleélték magukat a lelkigyakorlat gondolatvilágába, hogy szinte egy nagy «lelkicsalád» benyomását keltették. A lelkigyakorlat eredményét, sikerét hűen kefejezi az a tény, hogy a legtöbb résztvevő szívesen venné, ha 1976-ban is Dobay atya tartaná a lelkigyakorlatot.

Mindszenty bíboros Dél-Amerikában

Amint jelentettük, Mindszenty bíboros április 8-án indult el délamerikai lelkipásztori útjára. Utját megszakította Londonban, ahol *Heenan* bíboros vendége volt s ezt az alkalmat használta

A bíboros megérkezik Caracasba

fel a londoni rádió, hogy hosszabb beszélgetést folytasson a bíborossal emlékiratairól s a magyarországi egyházi helyzetről.

Április 9-én érkezett meg Venezuelába. Caracasban a repülőtéren több ezer tömeg várt rá, élükön *Mgr. José Ali Lebrún Moratinos* caracasi érsekkel, két püspökkel és a kormány több képviselőjével. A bíborost hozó repülőgép az ún. kékterem elé gördült s amikor kinyílt az ajtaja, az egyházi és világi vezetők felszálltak a gépre, hogy ott üdvözljék és köszöntsék magas vendüket.

Amikor Mindszenty bíboros ezután megjelent a gép ajtajában, a hatalmas tömeg szünni nem akaró tapssal köszöntötte, a magyarok pedig zászlóikat lengtették feléje s úgy éljeneztek. Magyarruhás lányok virágcsokrot nyújtottak át a főpásztornak, aki sok magyar gyermek, lányok és fiúcserkészek sorfala között ment be a repülőtér dísztermébe.

A bíboros látható meghatottsággal köszöntötte az ünneplő tömeget s köz-

tük legmelegebben a magyarokat. Az újságírók és fotóriporterek áttörték a kordont, mire a hatalmas magyar csoport körülfogta a bíborost. Valaki elkezdte énekelni a magyar himnuszt... A hatást nem lehet leírni. Láttam a helyi egyházi és világi vezetők arcán a csodálkozást: erre a nagy lelkes tömegre és erre a szeretet-megnyilvánulásra nem számítottak. Itt a magyar haza szeretete és a magyar haza iránti honvágy vált szinte megfoghatóan érezhetővé. Ezt a bíboros-primás megérkezése, jelenléte váltotta ki, akiben valóságban megszemélyesült ez a hatalmas érzés. A venezuelaiak erre megjegyezték: Mindszenty nem csak a tiétek, hanem a miénk is, az egész világé, mert ő jelenti a bátorságot, az emberiséget, a szabadságot és hitet mindnyájunknak. Ez kidomborodott azáltal is, hogy a magyarokkal együtt ott voltak a téren a lengyelek, az ukránok (metropolitájukkal) és a litvánok is.

Az üdvözlő beszédek az államelnöknek fenntartott teremben hangzottak el. A bíboros rövid latin válaszát spanyolra fordították. Utána motorbiciklis rendőrök vezették az autókaravánt a bíboros lakására a szemináriumba, az útszélen álló ezrek ünneplése közepette. S azóta is rendőrök gondoskodnak a biztonságáról és teszik szabaddá a bíboros kocsija számára az utat a forgalmas fővárosban. Másnap itt tettek látogatást Mindszenty bíborosnál a 81 éves caracasi bíboros-érsek, *Jose Humberto Quintero* és az új pápai nuncius, *Mgr. Juan Mariani*, aki pár nappal előbb foglalta el ezt a fontos diplomáciai helyet. A látogatás felejthetetlenül kedves és

testvérien bensőséges volt. A látogatók sorában ott volt *Caldero* volt államelnök is.

Az ünnepélyes magyar fogadtatás a Magyar Házban zajlott le. (Ez a torontói mellett a legszebb magyar ház, amit eddig láttam.) Szép volt a műsor és a fogadásnál megható jelenetek játszódtak le.

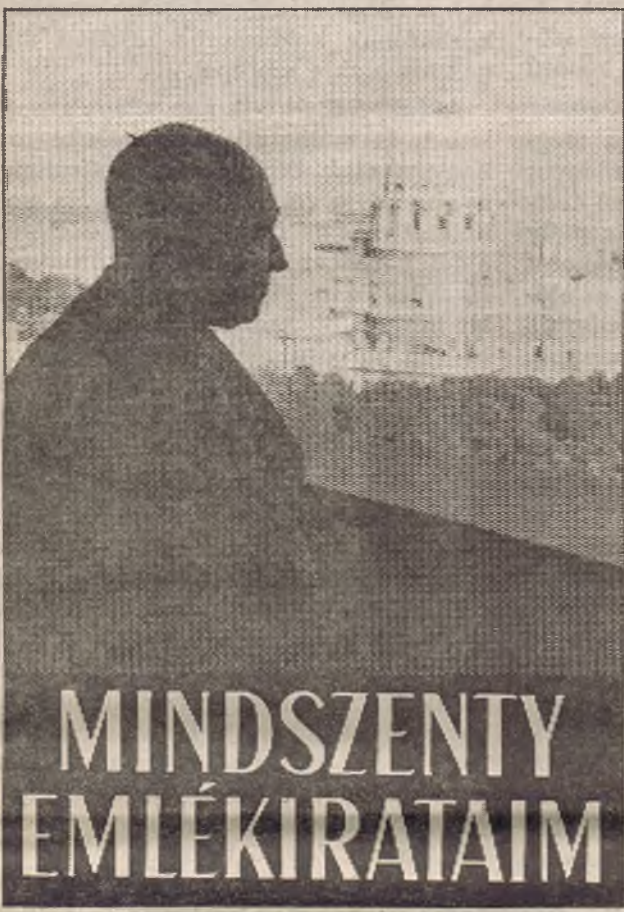
A látogatás legkiemelkedőbb mozzanata kétségkívül a nagymise volt a katedrálisban. Ez április 12-én d. e. 10 órakor kezdődött. Mindszenty primással mintegy százan koncelebráltak, köztük sok püspök és vezetőállású papok az egész országból. A hívek zsúfolásig megtöltötték a templomot s többezren a téren szorongtak. A bevonuló magyar bíborost a székesegyházban szünni nem akaró taps fogadta. A sekrestyében felsorakozó papok pedig percekig tartó tapssal ünnepelték. Tüntető taps volt ez, amely annak az egyházfejedelemnek szólt, aki mindent, az életét is kockáztatta Krisztusért, az evangéliumért, egy kicsi, de általuk nagyrabecsült magyar nemzet és az egész emberiség szabadságáért. A főpapi szentmiséről — gondolom — mindenki elmélyedve tért haza. Azt hiszem, nem felejtik el annak ünnepi hangulatát sem a caracasi érsek, sem a jelenlévő venez püspökök és papok, amíg élnek. A nép nagy figyelemmel hallgatta Mindszenty beszédét, melyet *Ruzsik Vilmos* fordított spanyolra. A szentmisét és a beszédet műbolygó bekapcsolásával másfél órán át közvetítették a televíziós állomások direkt adásban.

Természetes a sajtó is lelkesen fogadta és ünnepelte a magyar bíboros látogatását. Venezuela vezető lapja, az

Az ünnepély megnyitása előtti percek a Magyar Házban

A világsikerű Mindszenty: Emlékirataim második kiadása megjelent!

Ezt az őszinte történelmi vallomást a világ nagy kiadói (Ullstein, Macmillan, stb.) 12 nyelven, óriási példányszámokban bocsátották közre.

A MAGYAR KÖNYV a legterjedelmesebb, mert a Hencsegy-primás a magyar sors tragédiáját saját életén keresztül eddig ismeretlen, meglepetésszerű részletekkel ismeretli.

A MINDSZENTY: EMLÉKIRATAIM kiállításában is a magyar könyvkiadás büszkesége, keménykötéssel, gyönyörű művészi címlappal, 72 eredeti fényképpel, 532 oldalon.

A könyv ára, ennek ellenére mérsékelt — 15 dollár — amiben a postai ajánlott küldés díja is bennfoglaltatik. A második kiadás puhakötésben is kapható 10.00 dolláros áron.

Megrendelhető: Yörösváry Publishing Co. Ltd.
412 Bloor Street West, Toronto, M5S 1X5, Ontario, Canada

Kérem, küldjenek alábbi címemre . . . drb. MINDSZENTY: EMLÉKIRATAIM c. könyvet.

A \$ dollár vételárát csekken — money orderen mellékelem.

Az alábbiakat kérjük NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL kitölteni:

Név:

Cím:

Universal első oldalán közli Mindszenty egészoldalas képét ezzel a felírással: «Venezuéli köszönti Mindszenty bíborost, az Istenbe vetett hit, az ateista, elnyomást hozó kommunizmus elleni küzdelem jelképét. Isten hozta Mindszenty kardinális! — A keresztény Venezuéli megtisztelve érzi magát, hogy Mindszenty bíboros földjére lépett.»

A lap ezután terjedelmesen ismertette a magyar primás életét, küzdelmét és fogságát. Emlékeztetett 1956-ra, a magyar szabadságharc felejthetetlen napjaira és a szovjet elnyomás borzalmaira. Minden más lap, (a gyér kommunista sajtót kivéve), mint az *El Nazional*, a *La Religion*, az *El Mundo*, a rádió és televízió minden nap nyomon követi a bíboros látogatásának eseményeit. Sok fénykép jelenik meg a fogadásokról és az istentiszteletekről és állandóan idézik emlékiratait.

Venezuélából április 21-én repülünk Bogotába, Kolumbia fővárosába. Csak a hónap végén térünk vissza a bécsi Pázmáneumba.

HARANGOZÓ FERENC

Szülők tízparancsolata

1. Szoktasd hozzá gyerekeidet azzal, hogy magad is őszinte vagy hozzájuk, hogy mindig az igazat mondják és mindenben becsületesek és megbízhatók legyenek!
2. Ne kívánj tőlük olyasmit, ami a koruknál és erejüknel fogva nem képesek!
3. Gondoskodj róla, hogy gyerekeid ne legyenek tanúi csúnya családi jeleneteknek és kétértelmű beszélgetéseknek felnőttek között. Tévedsz, ha azt gondolod, hogy «hiszen kicsik még, úgysem értik meg!»
4. Neveld arra őket, hogy kérés nélkül is segítsenek és kiérdemeljék bizalmadat!
5. Legyen gondod rá, hogy ne unatkozzanak és ne tudják, hogy mivel csapják agyon idejüket!
6. Tanítsd meg arra őket, hogy tiszteltudók legyenek veletek, de másokkal szemben is és hogy megismerjék és megbecsüeljék az életet és annak értékeit!
7. A testi fenyíték ne legyen azonnal a végső argumentum! Gondolj arra, hogy gyerekeid értelmes lények és hogy jószóval és érveléssel is lehet rájuk hatni!
8. Ha büntetsz, büntess úgy, hogy mondd meg nekik a büntetés okát. Tanítsd meg őket arra, hogy maguk legyenek bírák önmaguk felett!
9. Ne vedd el önbizalmukat, ha nem sikerül nekik valami. Ne szidd és ne neved ki őket, ha bátortalanok és félénkek!
10. Viszont önbizalmat és bátorságot oltasz beléjük, ha látják, hogy érdeklődöl gondolataik, nehézségeik, terveik és titkaik iránt és kész vagy kivenni a részed belőlük. Állj mellettük, hogy problémáikat megismerjék és meg is oldják!

MEGYESI ANDRÁS

Tutajúttól – Torontóig

1910 óta, mikor a legéltrevalóbb magyar ifjúsági mozgalom, a cserkészlet bontogatni kezdte szárnyait, két világháború és annak pusztító következményei tizedelték meg nemzetünket és annak nemesebb megnyilatkozásait. Istenítélet zúgott végig a vén Európán és Isten csodája, hogy a világgá kergetett magyarság nehéz körülményeinek termőtalajából is kinőtt a 20-ik századi társadalmi életünk e valamennyiünk előtt kedves virága: a cserkészlet.

A 65-ik cserkészjubiläumot a legdinamikusabb szabadföldi magyar város, a kanadai Toronto határában rendezik 1975 augusztusában. Ez alkalomból nem árt egy kis visszapillantást tennünk, mielőtt a nagyszabásúnak ígérkező jubileumi tábor néhány kimagasló eseményéből ízelítőt nyújtanánk. Tesszük ezt már azért is, mert az Óhazában a cserkészlet mindenkinek szívügye volt — különösen a szegénysorsú városi ifjúságé, amely a cserkészlet révén nem csupán élvezhette nyári táborozásokon a szabad természetet, hanem középosztálybeli és vagyonosabb családok gyermekeivel egyenrangúan a táborokban testvérként érvényesíthette tehetségét.

Magyarországon a nyugateurópai országokkal úgyszólván egyidejűleg alakultak meg az első csapatok. Izsóf Alajos hittanár, a «Zászlónk» szerkesztője volt az egyik leghatékonyabb kezdeményező, aki a huszártisztból gyulafehérvári püspökké emelkedett Majláth Gusztáv Károly anyagi támogatását is kiérdemelte. A piaristák híres gimnáziumában Sik Sándor, a Regnum Marianum diák-központban Shvoy Lajos, a reformátusoknál Révész Árpád gimnáziumi igazgató, az evangélikusoknál (ahol a kompjuter-kiagyaló Neumann János, a nemzetközileg elismert Teller Ede stb. atomtudósok egész sora nevelkedett) Raffay Sándor püspök volt a cserkészlet fő mentora.

A Felvidék legromantikusabb folyóján, a Vág örvényes vizén tutajon a Dunáig leereszkedve, az első magyar cserkészek egy csapásra magukra vonták az akkor még történelmi nagyságában tündöklő Magyarország közfigyelmét. Minden iskolás cserkész szeretett volna lenni. Szünidőben a magyar tájakat felkeresni, azok népével megismerkedni, pajták szénapadlásán aludva szebb jövőről álmodni, vasárnaponként eldugottan szerénykedő kis falvak lakóival fohászzkodni a Mindenhatóhoz; eggyé forni a falvak, tanyák, bányák és kohók drága magyar népével. Ez volt az álmuk.

A világháború kitörése komoly pró-

bára tette a magyar cserkészeket. Sebeket kötöztek, «szanitéckedtek», küldönc szerepre vállalkoztak. A kórházakat látogató cserkészek a súlyosabban sebesült honvédek családjai részére levelet írtak, a lábadozó katonákat szórakoztatták, derűt varázsoltak a háború áldozatai közé.

Az ország feldarabolásával a megszállott területekről kiüldözött magyar családok ifjúsága szívvel-lélekkel csatlakozott a cserkészmozgalomhoz, mely a két világháború között virágkorát élte. A társadalom vezetőrétege, az előadó művészek legjobbjai álltak egymás után a mozgalom mellé; úgyannyira, hogy a 25-ik évfordulót Budapest patinás Nemzeti Színházában, a magyar szótemplomában tartották a legkiválóbb «sztár»-ok önkéntes közreműködésével. A nyugati országokban nem volt népszerűbb magyar «kultúrexport», mint a magyar cserkészlet. Nemcsak a Gilwell nemzetközi vezetőképző táboron tűntek ki a magyarok, hanem az angliai nagy Jamboree első helyein szerepeltek, versenyző csónakosaink pedig Batori József Atya vezetése alatt maguk mögött hagyták a tengeri nagyhatalmak versenycsapatát.

Hárshegy cserkészparkja méltó akadémiaja volt a magyar «teenager»-ek természetszeretetre, életre nevelésének. Az 1933-as, valóban világraszóló Gödöllő-i Jamboree megrendezője, a földrajztudós, kormányelnök és nemzeti mártír Teleki Pál rendszeresen megjelent ott, hogy személyesen irányítsa cserkészmozgalmunk fejlesztését. Ilyen élmények után csoda-e, hogy a második világháború után, a menekült táborokban egymásra talált «Sasok» 30 évvel ezelőtt a legnehezebb körülmények között újból megkezdték a szervezést. Ma már négy világrész menekült magyar cserkészletéről beszélhetünk. Mi több, Buffalo körzetében a 100 holdas Sik Sándor cserkészpark szolgálja a mozgalmat, melyet méltán emlegetnek «Új Hárshegy» becenévvel!

A cserkészlet illetékes vezetői úgy döntöttek, hogy a 65-ik, s egyben 30-ik jubileumi táborot Torontóban rendezik, s ezáltal az ottani magyar élettel megismerkedhessenek a távolabbról (Európa, Délamerika, Ausztrália) érkező magyar cserkésztestvéreink. A 10 napra tervezett nagytábor mindenegy napjára nemzetünk ezeréves történelmének egy-egy kimagasló vezéralakját teszi meg a rendezőség mintaképpül. Első perze az országalapító *Szent István* király, aki «Admonitiones» címen olyan uralkodási irányelveket hagyott Imre fiára,

amit bármely modern ország a 20-ik században is alkotmányként fogadhatna el. A torontói Jamboree második napja a lovagkor legendás alakja, *Szent László* királyunk felé fordul. A harmadik napon pedig a Thuringiában 24 éves korában elhunyt árpádházi *Szent Erzsébet*, a világtörténelem legelső szegénykórházának koldussorba taszított magasztos alakja szerepel.

A 4-ik, 5-ik és 6-ik nap világviszonylatban is múlhatatlan szolgálatot tett hadvezéreink, diplomatáink teljesítményeire hívja fel a figyelmet. Ha sok helyütt meg is feledkeztek eredetéről, a déli harangszó mindenütt a törökverő *Hunyadi János* Nándorfehérvár-i diadalát hirdeti. *Bocskai István* a vallásszabadság harcosa, majd az életveszélyes feladatok megoldásában méltó utóda, *Bethlen Gábor* fejedelem a ritka ifjúsági eszménykép, — már azért is, mert Hollandia és Anglia legjobb főiskoláin taníttatta a tehetséges magyar diákokat.

A Jamboree utolsó négy napján a magyar hitélet történelmi nagyságainak életpéldáját fogják maguk elé tűzni a cserkészfiúk és cserkészlányok. A gyönyörű magyarsággal prédikáló *Pázmány Péter* a róla elnevezett tudományegyetemünk alapítója képviseli a múltat. Három hittedes társa azonban a megpróbáltatásokkal súlyos magyar jelen apostola: a hallgatásra kárhoztartott *Ravasz László* református püspök, a kommunisták által meghurcolt *Ordass Lajos* evangélikus főpásztor és a 10-ik napon maga a mártír *Mindszenty József* bíboros hercegprímás, aki a cserkészletnek szóval és tettel támogatója.

Mialatt nemzeti színeink és a különböző országok lobogói alatt a reggeli sorakozótól az esti táborút utáni imáig sürgés-forgás, építés, tanulás lesz a napi munkarend, — innen is onnan is felhangzik majd egy-egy hazai táj népének dalja. Csík, Háromszék, Udvarhely: a tőlünk legmesszebb, kettős járom alatt nyögő testvéreinkért, Erdélyországért szól az ének. A lányok táborából Nógrád, Heves és Gömör: a palócság kél majd Ontario tisztásain életre. A kiscserkészeket Kiskunságba és Hajdúföldre varázsolja vissza a tábor. Bihar és Bácsot a festői népviseletű Kalocsa kultúrközponttal az apróbb leánycserkészek fogják képviselni.

Már régóta nem magyar partot mos a sziklaormokra épült várak között kanyargó Vág — de Toronto «sem egészen magyar még...» Sok verejték, sok munka, még több áldozat volt a magyar cserkészlet «ára» a világháború előtti tutajúttól a 65 - 35 évfordulót ünneplő kanadai világtáborig; de ma is csillog szívet-lelket derítő gyönyörűséggel a magyar cserkész-liliom!

Életem legsikeresebb vizsgája

Nem akármilyen vizsga volt. A legkiválóbb diák, vagy még egy történelemtanár is elbukott volna azon.

1942-ben Kolozsváron voltunk együtt menekülésem előtt utoljára édesanyámmal. Hivatásom kötött oda s anyám eljött Csíkból, hogy meglátogasson. Akkor Magyarországhoz tartozott Kolozsvár, a Székelyfölddel együtt. Az 1940-es bécsi döntés hozta a változást; örömmel és nagy lendülettel folyt ebben az országrészben is akkor az építő munka.

De édesanyám anyai szívével előre megérezte, hogy a háború, melybe mi is belesodrótunk, reánk zúdítja majd a pokol minden gyötrelmét, s mi ketten hosszú időre, esetleg örökre elszakadunk egymástól. Egészen nyíltan beszélt: «Azért jöttem hozzád, édes fiam, hogy még egyszer lássalak s elbúcsúzzunk egymástól, mert lehet, hogy nem éljük túl a felénk közeledő veszedelmet; hiszen máris folyik katonáink vére az orosz fronton.»

Csak pár kellemes napot töltöttünk együtt. Édesanyámat hívták vissza a családi gondok Csíkba. A vasútállomáson búcsúztunk el könnyek közt egymástól. A gyorsvonat ablakából is könnyes szemmel lobogtatta felém fehér keszkenőjét, amíg el nem nyelte a fehér jelenséget a vonattal együtt a szemem előtt becsukódó nyárvégi láthatár.

Két év múlva csakugyan elérte házáinkat a rettenetes katasztrófa: a szovjet haderő Románián keresztül beözönlött Erdélybe. Magyarország mozgósított. Én is megkaptam a behívót, s mint egyházi személynek kórházi beosztást adtak. Aztán szeptember végén parancsra a kórházat vonatra raktuk s menekítettük nyugat felé. Tordán volt ugyanis már az ellenség és alacsony berepüléssel lőni kezdte Kolozsvárt.

Előbb az ország belsejében kaptunk menedéket, de onnan végül is a Német Birodalomba vezényelt bennünket a parancsnokság, «hogy a tűzvonalból kimentsük kórházunk sebesültjeit és felszerelését».

1945 tavaszán a Harz-hegységben, Clausthall-Zellerfeld közelében ért bennünket a háború vége. Onnan Rómába vágytam, hogy meglássam az Örökvárost. Kalandos utazás után, szeptemberben elértem Rómát. Ottmaradtam fölötteseim óhajára, hogy folytassam a szülőföldön megkezdett egyházi hivatást. Akkor még nem sejtettem, hogy majd csak 25 év múlva láthatom újra szülőföldemet és édesanyámat, azokkal a szeretteimmel együtt, akik túléltek a háborút, s az arra következő tengersok szenvedést...

A hatvanas évek második felében Veronka húgomtól szomorú levelet kaptam otthonról: édesanyánk nagyon legyengült, ágyban fekvő súlyos beteg. Szinte naphosszat sírdogálva emleget és azt ismételteti, hogy meg kell halnia anélkül, hogy még egyszer az életben láthatna engem. A húgom azt kérte, ha egy mód van rá, menjek haza, mielőtt édesanyánk meghal. Ők közben azzal fogják vigasztalni édesanyánkat, hogy én már útban vagyok hazafelé...

Csak menekült útlevelem volt, a «Titre de Voyage pour Etrangers». Elmentem vele a római román konzulátusra, hogy vízumot szerezzek rá. Magam se hittem, hogy megadják, de nagy meglepetésemre a konzul részvétet mutatott irántam s azonnal megadta a beutazási engedélyt, méghozzá díjmentesen. Másnap már Bukarestben voltam a román TAROM-mal. A repülőtérrel siettem a vasútállomásra és a legközelebbi gyors röpitett Csíkba súlyos beteg anyám felé.

Sok-sok izgalommal járó hosszú utam célját végre elértem, haza érkeztem a szülői házhoz. Előre nem sejtett ünnepi fogadtatásban volt részem: Virágdíszben pompázott a kaputól a ház belsejéig minden. Testvéreim és a közeli rokonság, édesanyám betegágya köré kuszorúba tömörülve, megható lelkesedéssel fogadtak. Édesanyám azonban csak hideg, gyanakvó tekintettel nézett felém, s nem engedett közel magához, nehogy megcsókoljam. A nemvárt kellemetlen csalódást hirtelen mély csend követte. Mindnyájunknak arcán megfagyott a mosoly...

Amint később kiderült, édesanyám nem hitte el, hogy valóban én vagyok Alajos fia, akit Itáliából hazaengedtek. Olyan gyanúja támadt, hogy testvéreim összebeszéltek s valakit felbíztattak, hogy színészi ügyességgel játsza meg hazaérkezésemet anyánk vigasztalására. Ez a gyanú tette olyan merevvé, vellem szemben...

Rövid idő múlva aztán megtörte ő maga a kínos csendet; mindnyájunk meglepetésére így szólott remegő hangon: «Ha csakugyan te vagy az én papfiam, felelj nekem a következő kérdéseimre: Kicsi korodban, mikor testvéreiddel együtt hancúroztatok nagy lármával, hogyan szidott le benneteket nagymamátok? Mi volt olyankor a szavajárása?»

Rövid gondolkozás után így feleltem: Nagymama olyankor összeverte a két kujukját (öklét) s imígyen rivalgott reánk: «Kutyagyilkosteringette haszontalan kölykeik; ebben a helyben elő-

veszem a fűzfavesszőt!» S csak megfélemlített, de soha se vert meg minket.

«No jól van — mondta kis enyhüléssel, majd így folytatta: «Most felelj a második kérdésemre is: Milyen volt a színe s mi volt a neve annak a nyerges lovunknak, amelyen édesapád — Isten nyugasztalja — hivatalba járt a község-házára?»

Szép sötét pej ló volt és 'Csinos'-nak hívtuk — feleltem. Erre még jobban megenyhült és szomorú arcáról egy rövidke mosoly is elröppent. Aztán megint komolyra változott és ezeket mondotta: Ha meg tudsz felelni a harmadik kérdésemre is, akkor elhiszem, hogy te vagy az én Alajos fiam, akit 25 esztendővel ezelőtt láttam utoljára, Kolozsváron, sugár, fiatal-emberként, akire te egyáltalán nem hasonlitasz. Visszaemlékszel-e két éves korodra, s meg tudod-e nekem mondani, ki volt Izidór?»

Szerencsére jól emlékszem ma is Izidóra s így válaszoltam édesanyámnak, a körülálló rokonság nagy kíváncsisága közben: Bánffyhunyd közelében, Kalotaszentkirályon, a szomszédunkban lakott Izidór, egy félkegyelmű, csúnya kinézésű, sovány legény, aki nyálát folyton szotyogtatta. Azért félttem annyira tőle, mert ha szeret ejtette, ölébe kapott, összevissza csókolt s közben jól benyálazott. Ez 1916-ban volt, amikor mi Csíkból oda menekültünk a románok hirtelen betörése miatt, akik semlegességet emlegettek s közben hátbatámadták Magyarországot. A megijedt néppel együtt, mi is elmekültünk s egy évig laktunk Kalotaszentkirályon. Ott ismertem meg Izidórt! Két éves voltam akkor.

A harmadik válasz után eloszlott édesanyám minden gyanúja. Örömkönynyekett hullatott, magához intett, megölelt, megcsókolt s így szólt: «Édes fiam, most már nem bánom, ha meghalok is, hogy amíg idehaza vagy, eltemethess engem.» Mire én nagy ragaszkodással és tele reménnyel megjegyeztem: Nem gyászolni, hanem örülni és ünnepelni jöttem...

A viszontlátás változást hozott édesanyám egészségi állapotában: megjött az étvágya, napról-napra erősödött, pár nap múlva felkelt az ágyból s járnai kezdett. Mikor már jól bírta a járást, arra kért, menjünk el együtt hálát adni Csík-somlyóra, (26 km távolságra van tőlünk). Boldogan teljesítettem kérését s elvittem a kegyhelyre az öcsém kocsiján. Mélységes hálát mondtunk a Szűzanyának s Szentfiának a viszontlátás nagy ajándékáért. Azután még hat évig élt, nyugodt, boldog öregségben mindnyájunk kimondhatatlan örömeire.

DR. KURKÓ ALAJOS

Ez California

«Heuréka!» («Megtaláltam!») — kiáltott fel Archimedes, a Kr. e. 3. század nagy görög tudósa Siracusában, amikor a folyadékba mártott test súlyvesztésének törvényét felfedezte.

Huszonegy évszázaddal később ez a kiáltás lett nemzeti jelszavává Californiának, mert 1848 elején a Sacramento folyó egyik ágában vizimalom építése közben váratlanul nagymennyiségű aranyat találtak.

A dús aranytartalmú homok híre gyorsan elterjedt az USA államaiban és megindult az aranyláz. Kalandorok ezreit vonzotta oda a gyors meggazdagodás vágya és Sacramento, a szegényes kis farmertelep gyors fejlődésnek indult. Ott szerezte millióinak nagyrészt Schliemann Henrik, a nagynevű német régész is, aki később trójai ásatásaival lett az aegaei kultúra világhírű felfedezője.

California eredetileg egy mesebeli ország neve, egy eszményi földi paradicsomé. Ma azonban már csak a nevében őrzi a romantikus múltat. Területe négy és félszer nagyobb, mint a mai Csonka-magyarorszáé, pedig csak egyike az USA ötven államának, nem is a legnagyobb, mert területileg Alaszka és Texas jóval felülmúlják. Ennek az észak-déli irányban hosszan elnyúló partvidéknek a zord téltől az örök nyárig sokféle a klímája, de változatos a földrajzi adottsága is.

Itt van ugyanis sajátságos véletlen folytán egymás közelében az USA legmagasabb és legmélyebb pontja: a 4833 méter magas Mount Whitney a Sequoia Nemzeti Parkban, nem messze tőle pedig a 94 méter mélyen a tengerszint alatt terül el a Halálvölgy egyik lapálya.

1850 óta California az USA egyik tagállama, egyben húszmilliót meghaladó lakosságával, melyből másfél millió a néger, az ötven állam között a legnépesebb. Részben a nagymértékű természetes szaporodás, részben meg a világ minden részéből ide sereglő bevándorlók gyors ütemben növelik a lakosság létszámát. Idei adatok szerint a külföldön születettek közül hatvanezer született Magyarországon... Az utolsó ötven év alatt majdnem hatszorosára növekedett California lakossága.

Sacramento, a szép kis főváros, háromszázézer lakosságával csak azért jelentékeny, mert ott lakik az állam kormányzója. Sokkal nagyobb jelentősége van, világviszonylatban is, Los Angelesnek, amely hétmillió lakosságával New York és Chicago után az USA legnépesebb városa, egyben a

nyugati rész legfontosabb ipari és kereskedelmi gócpontja. A barakktelepből gyors ütemben világvárossá növekedett metropolisban nem juthattak szóhoz a várostervezési és városépítészeti szempontok. Mivel nincs múltja, nincsenek történelmi hangulatú terei, utcái és épületei sem. Ezerhatszáz temploma, kétszázánál több parkja, középületei és tudományos intézményei ellenére is száraz, üzleties jellegű, sivárul józan nemzetközi nagyváros, semmi egyéb. Röviden: nem szép város. Egyben azonban mégis vezet: a bűnözési statisztikában.

Hollywood, a Los Angelessele egybeépült filmváros sem nyújt látnivalót az ormótlan, hangárszerű filmstudiókon kívül. A valóban érdekes látnivalók távolabb vannak, köztük elsősorban Disneyland, a fantasztikus mesebirodalom, valamint a régi Amerika romantikus világát felidéző Knott's Berry Farm. Páratlanul szép a Caprira emlékeztető Santa Catalina sziget is, bölényeivel és a partjain sütkérező szelíd fókáival. A magasabb művészeti igényű turistának a világhírű Hungtington Gallery és Huntington Library nyújt feledhetetlen élményt, de sok kiváló művet őriznek a különböző múzeumok is. Távolabb, a tengerpart egyik dombján emelkedik a híres üvegkápolna, lenn, az óriási vízparti akváriumban pedig Marineland ezernyi élő csodája nyugózi le a látogatót. A környéken mindenfelé zöldelnek szép narancs- és citrom-ültetvények, sőt délen, a forró éghajlatú vidékeken dúsan termő datolyapálma-erdők varázsolnak afrikai légkört Californiába.

A földrengés gyakori. Legutóbb 1971 februárjában végzett nagy pusztítást Délcaliforniában, hatvanöt halálos áldozattal. Kisebb rengések szinte mindennaposak. Másik súlyos természeti adottság az esőtlenység. Előfordul Délcaliforniában, hogy egy év is eltelik egy csepp eső nélkül. Az eső hiányát mesterséges öntözés pótolja.

Eddig Délcaliforniáról szoltunk, de meg kell emlékeznünk az északi részről is, mely természeti szépségekben jóval gazdagabb a délinél. Ott terül el, egy-egy magyar vármegyényi területen a világhírű Yosemite-völgy és közelében a Sequoia Nemzeti Park. A jenkit tudvalevőleg mindenben egyedülállót igyekeznek produkálni. Itt a természet is segítségükre jött: a Sequoia Parkban egy mamutfenyő törzsén büszke felirat hirdeti, hogy az a világ legöregebb élőfája: 4600 éves, tehát egyidős a legrégibb egyiptomi piramisokkal... Sőt

ugyanott van a világ legmagasabb fája is: egy 123 méter magasra felnyúló óriásfenyő. Kedvelt kirándulóhely a Mojave-sivatag fantasztikus kísértetföldje is, a hirhedt emlékü Halál-völgygyel. A pusztaságokon él egy farkasféle ragadozó, a coyote, az erdőségekben pedig nagy barna medvék tanyáznak. Az elhagyottabb területeken gyakori a csörgőkígyó.

Észak-California legszebb városa az élénk és kulturált San Francisco. 1906-ban földrengés és tűzvész pusztította el, de azután gyorsan újjáépült. Európai jellegű, forgalmas utcáin elegáns üzletek sorakoznak, a környék pedig elragadó. A San Francisco-öböl és a Monterey-félsziget szépségei minden évszakban ezrével vonzzák a turistákat, persze majdnem kizárólag amerikaiakat, mert az európai turisták zsebe nem bírja el az ottani magas árakat.

San Franciscóban a kis ferencrendi missziótempom első láncszeme annak a huszonegy spanyol missziós telepből álló sorozatnak, amely az óceánparton végig, le egészen San Diegoig ma is büszke hirdetője a koloniális idők romantikus hősi korszakának.

Magyar híressége is van Californiának. A múlt század második felében Sonomában telepedett le honfitársunk, Haraszthy Ágoston. Mivel ott a talajt szőlőművelésre kiválóan alkalmasnak találta, Tokajból sokezer szőlővesszőt hozatott Sonomába és nagykiterjedésű szőlőtelepet létesített a szűz talajon. Utódai tovább fejlesztették a szőlőszetet és remek boruk ma is «Tokay» néven kerül piacra.

Rövid californiai beszámolóink nem lenne teljes, ha nem emlékeznénk meg a délcaliforniai Pasadena városban évenként megrendezett világhírű újévi rózsaparádéről.

A mesés szépségű virágos menet Pasadena főútvonalán, kilenc kilométeres távon vonul végig, reggeltől délig. A felvonulást látni kívánó lakosság, mintegy másfél milliós tömeg (!), már előző este elfoglalja helyét a két járdaszegélyen s ott tölti az éjszakát, hogy ne csak televízión, hanem a valóságban is lássa a páratlanul pompás felvonulást. (Azon a délelőttön mintegy nyolcvanötmillió amerikai ült a televízió előtt.)

Ötvenhét motorvontatású díszkocsi, kétszáz ló és lovas vonult fel, huszonkét fúvós-zenekar harsogott a menetben, melyben fantasztikus szépségében pompázott az ezernyi rózsa, gladiolus, szekfű, orchidea, kamélia, gardénia és egyéb virág. Az első díjat Georgia állam nyerte «Colonial Dream» nevű dísz-

Gyöngyszemek irodalmunkból

Harsányi Lajos:

ARANYVIRÁG

Sűrű arannyal festettek a festők.
Fejedre tűztek égő csillagot,
Pedig belül a szivedben lakott
A csillagos ég maga, mindenestől.

Tested aranyból vert virágnak mondja
A trubadúr ajkán a lovagének,
Pedig voltál Isten nagy ligetének
Egyetlen élő földi liliumja.

Oszlopsor nem övezte ősi házad.
Kicsiny viskó volt. Csupa szent alázat,
Mely falairól a díszet mind lehányja.

Rózsa helyett kertedben édes borsó.
Merengve nézted. Kis kezében korsó ...
Istennek voltál egyetlen leánya.

Májust, Szűz Mária kedves hónapját köszöntjük itt a magyar költészet egyik bájos Mária-versével, Harsányi Lajos szonettjével. A költő, aki 1883-ban született és éppen húsz évvel ezelőtt, 1955-ben halt meg, rábapatonai plébános, majd győri kanonok volt, a századelőn kezdődő katolikus reneszánsznak Sik Sándor és Mécs László mellett a harmadik kimagasló költője. Indulásakor Ady szimbolizmusa és nyelvi modora nyomta bélyegét költészetére amely fokozatosan fejlődött aztán egyéni, saját jelképrendszerű, meglehangú 'katolikus lírává'. Harsányi Lajos szemléltető, érzékletes kolorista-költő, ki palettáján kedvvel keveri a pompás-bíbort és nehéz-aranyt, vagy bűnbánat-lilát, a liturgia színeit. Erendendően nemes, tiszta lélek, bukólikus hangulatok, az áldott falusi béke poétája. Az élet szépségét hirdette, mely méltó Teremtőjéhez. A

kocsijával, melyet két fehér ló húzott, oszlopokon nyugvó pergola alatt. (Persze mindez jól rejtett kerekre volt szerelve és az egész autót vontatta.)

Az idejé rózsaparádé volt a nyolcvanhatodik. Szépségben és ötletességben minden eddigit felülmúlt. A felvonulók káprázatosan pazar luxust fejtettek ki. Szerepelt ott indián főnök lóháton, a philadelphiai «Liberty-bell» virágözönben, «Az erdő lovagja» romantikus körítéssel, spanyol misszió harangtornyának modellje élő szerzetessel és még sok egyéb. Amerika kerek pecsétjét óriási méretben virágokból formálták ki, ötvenezer fehér és piros székfű, valamint hetvenhatezer kék búzavirág felhasználásával.

California mindennapi életéről más alkalommal szólunk.

BÍRÓ BÉLA

Hanságról, a Fertő nádasairól írt versei a magyar tájköltészetet megejtő színekkel, új felfedezéssel gazdagították. De ez a szelíd pap, bár igazában mindvégig (dicsérőleg mondom:) «falusi» maradt, a vallásos témák mellett a magyar lét kínzó problémáival is viaskodott s bátran emelt szót háborúk és diktatúrák rémségei ellen. («Jönnek a barbárok» c. nagyhatású, váteszi versét tőle hallottam először a Pesti Vigadóban egy katolikus nagygyűlésen, azt hiszem, 1932-ben.)

Katolikum és magyarság Harsányi Lajosban egytőről fakadt; élményvilága, gondolkodása, képzeletjárása egyaránt a Dunántúlhoz kötök, a katolikus pannón-tájba mélyesztí gyökereit. Itt közzölt verse is példa rá: az ő Máriaja a veteményes kertben, korsóval a kezében — ahogyan az utolsó strófában megjelenik — lehetne egy falusi magyar lány gyöngéden megrajzolt alakja is.

SZAMOSI JÓZSEF

Az élet könyvéből

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN
RÉSZESULTÉK

Ausztriában:

Sokola Sándor, S. András és Horváth Julianna fia, 1975 márc. 15-én, Bécsben
Kövér Katalin, K.Gábor és Virág Ágnes leánya, 1975 ápr. 13-án, Bécsben

Németországban:

Piffkó Tamás Zoltán, Piffkó András és Vincze Judit fia, 1975 május 25-én, Münchenben

Timár Márkus, Timár Gábor és Kudlek Mária fia, 1975 febr. 18-án, München
Körösi Bianca, Körösi László és Kalmár Julianna leánya, 1975 április 12-én, Karlsruheban

EGYHÁZI HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK

Ausztriában:

Kozák Árpád és Plainer Ilona Klára, 1975 márc. 16-án, Traiskirchenben

AZ ÖRÖK HAZÁBA TÁVOZTAK

Ausztriában:

Raditsch Josefa, 85 éves, 1975 febr. 25., Bécsben

Kornhoffer Erzsébet szül. Petrovits, 96 éves, 1975 márc. 16-án, Bécsben

Németországban:

Csóka Jánosné szül. Schuln Mária, 79 é. 1975 márc. 10-én, Beratzhausen-ben
Hoembergné szül. Mihajlovics Mária, 76 éves, 1975 ápr. 9-én, Münchenben

Kramli Ferencné szül. Takács Teréz, 79 éves, 1975 ápr. 11-én, Münchenben
Czupy Bálint, 74 éves, 1975 ápr. 17-én, Münchenben

USA-ban:

Ráth Józsefné szül. Nyáregyházi Nyáry Olga, 75 éves, Oaklyn-ban

† FT. DR. BOROSKA ISTVÁN

életének 62-ik évében Bécsben elhunyt, 1975 márc. 19-én. Selmezbányán született 1914 jan. 15-én. Mint az esztergomi egyházmegye tagja teológiai tanulmányait a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen végezte. Fiatal éveiben hittanár volt Léván a gimnáziumban és tanítóképzőben, majd a 2. világháború idején Budapesten a Notre Dame de Sion intézetben. Egyetemisták lelkésze is volt. A háború után a gyermekek és diákok segélyakcióit szervezte és vezette. 1965-től a Caritas Internationalis meghívására nála dolgozott itt Bécsben 1970-ig. Rövid ideig kiséítő káplán a bécsi Altlerchenfeld-i plébánián, majd káplán Gersthof-ban. Mindezen a változatos beosztásokban ugyanez a mély felelősségtudat és önzetlen segítőkészség vezette. De igazi lelki nagysága s mélyesége folyamán nyilvánult meg s szolgált környezetének épülésére. Amit hirdetett, azt élte is. 1975 március 19-én, Szent József ünnepén, az esti órákban szólította el az Úr hű szolgáját hosszú napok súlyos szenvedése után itt Bécsben. Tíznel több magyar és nagyszámú osztrák pap és hívő kísérte utolsó útjára ápr. 2-án a Gersthof-i temetőben. A beszentelést a bécsi belvárosi püspökvikárius, J. Zeininger végezte s megható meleg szavakkal búcsúztatta. Az engesztelő gyászmisét a Gersthof-i plébánia-templomban Mindszenty bíboros úr végezte.

Dr. Boroska István követte az Úr hívását, életét az Egyház és a lelkek szolgálatában áldozta fel, ezért az Úr legyen jutalmazója.

FIGYELEM!

Mindszenty József bíboros, amint előző számunkban már jelentettük, május 2-án a skandináv államokban élő magyarok meglátogatására indul.

Útja főbb állomásait már jeleztük, részletes programért forduljanak olvasóink a helyi lelkészségekhez vagy a rendező bizottságokhoz.

Ugyancsak felhívjuk franciaországi olvasóink figyelmét arra, hogy a bíboros úr a már jelzett időben, május 24-én érkezik Párizsba. Innen kiindulva más magyar központokat is meglátogat. Részletes programért a helyi lelkészségekhez forduljanak.

Az első világháború nyomában

Lancut. Az első világháború előtt piszkos kis galíciai mezővároska volt a Bécs-Lemberg-i vasútvonal mentén. Lakosságának kilencven százaléka zsidó volt. A város szélén, óriás francia parkban a Potocki grófok reneszánsz kastélya állott, úgy emlegették akkoriban mint «Galicia Versailles»-át. A városka másik szélén, a huszárlaktanyában a cs. és kir. 11-es huszárezred állomásozott. A főtéren a Danilovics szálló volt a város mértani központja. Ott kulminált az élete.

Ebbe a kis galíciai garnizonba helyezték apámat 1913-ban. Kis gyerek voltam még. Szüleim villát béreltek a városka egyik kertés részében, engem a helybeli lengyel iskolába irattak. A villa tulajdonosa a kedves Löwy bácsi volt (feleségének nevére már nem emlékszem). Az iskolaköteles kis leányka játszótársam lett, Löwy néni segített a háztartást berendezni, lassan megindult az élet. A nyárra ősz jött, az őszt a szigorú lengyel tél követte.

A szarajevói merénylet, majd a rákövetkező mozgósítás véget vetett a többé kevésbé gondtalan, sokszor szidott, de alapjában véve mégis csak szép életnek. 1914 július 30-án a lovashadosztály riadóparancsot kapott, augusztus 1-én a 11-es huszárezred, piros nadrágban, attilában, panyókára vetett mentében, csákovály, útnak indult az orosz frontra. «Visszajövünk, mire lehullanak a levelek...» — mondták.

Anyámmal septiben mindent becsomagoltunk, ami bőröndbe fért, a többi visszahagytuk, hisz «mire lehullanak a levelek», ugys visszajövünk. Felültünk a zsúfolt Lemberg-Wien-i vonatra s elindultunk hazafelé. Ennek most van hatvan éve.

Régi vágyam volt viszontlátni a kis galíciai városkát, a kaszárnyát, ahonnan olyan szomorúan hallatszott ki a takaródó, régi házunkat, a környéket, a vasútra vivő hosszú jegenyest. Nem került erre sor csak 1974 nyarán.

A vonat reggel indul a bécsi Praterstern állomásról Csehszlovákián át. A kétszeri be- és kiutazási vizum költsége több mint a cseh vonalon a vasúti jegy. Félelmetes, villanyárammal töltött drótakadály és őrtornyok sorfala között gördül be a vonat Breclav (Lundenburg) határállomásra. Ott a továbbutazókat egy aluljárón átkísérik egy másik peronra, ahova majd befut a Budapest-Varsó-i ún. «Pannonia expresszvonat». Ezen idő alatt a határőrök le nem veszik szemüket az Ausztriából jövő kis létszámú utasokról. Egy kék MÁV kocsiban kapunk helyet. Alig volt utas.

Már esteledett, amikor befutottunk Zebrzydowice lengyel határállomásra. A vámőrök tüntetően lengyelül szólítottak meg és lengyelül tettek fel kérdéseket.

Kattowice állomáson csak lengyel feliratok igazítják az utasokat útba. Átmentünk tehát a Krakkót jelző aluljárón s közben ott várakoztunk az ún. «Polonia expresszre». Az utasok egyszerre megindulnak vissza az aluljáróba. Hangszóró mondta be, hogy a vonat nem a harmadik, hanem a kilencedik vágányra érkezik. Ha egy úr, látva tévovázásunkat nem igazít útba, talán még ma is ott állnék a Polonia expressz peronján.

Az étkezőkocsi megint tele volt söröző fiatalemberekkel. Sehoh Európában annyi söröző fiatalembert nem láttam mint Cseh- és Lengyelországban. Több-ször szerettem volna megkérdezni, hogy ezek vajon nem járnak iskolába, vagy nem dolgoznak, hogy ráérnek órákon át sörözni? Hely persze itt sem volt, a pincér azonban kezembe nyomott egy lengyel étlapot s mikor látta, hogy nem értem, szárnycsapást utánczó mozdulattal azt mondta, — legalább is úgy értettem — hogy csak «kikeriki» van, de arra is várni kell.

Krakkó, az ősi város sok szép templomával, a Wavel kastéllyal ma is elbűvöl minden látogatót. A festői Mária templom előtt százakra menő tömeg hömpölyög, végzi esti sétáját, özönlik a templomba, vagy ki a templomból. Áhítattal lépünk be az ének és orgonaszótól hangos templomba. Kifelé indulva egy idősebb, őszhajú, egykor jobb időket látott úriember csatlakozik hozzánk. Kitűnő franciasággal magyarázza: «Az oltárt, amely előtt álltak, és amely Európa egyik legszebb gótikus oltára, — a németek elhurcolták Nürnbergbe. Csak 1946-ban került vissza a helyére.» Kiléptünk a szép nagy térre, megkérdeztem, inna-e velünk egy kávé. «Mi tetszett Önöknek legjobban Lengyelországban?» — kérdezte. Lengyelországnak csak elenyésző kis részét láttam, — válaszoltam, de ahol jártam, mindenhol meglepett és jóleső érzéssel töltött el a lengyel nép ragaszkodása vallási életéhez.

Krakkóból a «Karpaty expressz» indultunk Lancutba. Hatvan évi távollét után nem könnyű egy városban eligazodni, ahol méghozzá két világháború ütközetei tomboltak. Mégis, — a városba vezető hosszú jegenyest nem változott, a Potocki kastély is áll, gyönyörűen renoválva, múzeumnak berendez-

ve. Utolsó ura egynéhány éve halt meg Párizsban. A kastély különben a környék egyik látványossága. Százával ö-zönlenek ide turisták, diákok. A főteret is megismerem. Akkoriban be lehetett látni az egész teret. A németek fásították, a lengyelek ún. promenádot létesítettek, padokkal, virágágyakkal, kis fagyaltbódékkal. Én csak olyannak látom, mint 60 évvel ezelőtt. Az egykori szálló épülete is áll.

Most meg kellene találni a kaszárnyát — gondoltam. Hogy mernék megkérdezni járóelőt, még hozzá fényképező géppel a vállamon, hogy hol a kaszárnya? Ki hinné el nekem, hogy lancuti utam egyedüli célja, gyermekkorom színhelyének felkutatása? Egy padon ülő, megint csak idősebb úr mellé telepedtem le s valahogy kialakult egy dialógus. Papírt, ceruzát vettem elő és leírtam az 1914-es évszámot, mutatván, hogy abban az évben én itt «malinki» voltam, apám pedig, — most egy csákót próbáltam papírra vetni, itt volt garnizonban. Arcán mintha végigsuhan-tak volna élményeinek emlékei. Kortársak voltunk, — ő valamivel idősebb — megértettük egymást. Megmutatta a kaszárnya felé vezető utat anélkül, hogy erre megkértem volna.

A laktanya is a régi. Olyan mint minden lovassági laktanya volt az egykori osztrák-magyar monarchiában. Lengyel katonák a lakói. Az istállók garázsul szolgálnak, a gyakorlótéren nem lovagolnak, gépkocsikkal gyakorlatoznak. Sokáig álltam a kaszárnya előtt. Innen indultak el a «vazsi» huszárok a nagy háborúba, ahonnan legtöbbjük nem jött vissza. Gondolatokban elmerülve indultam el egykori házuk felé, amelyet ugyancsak megkíméltek az idők viharai. Tornácáról be lehetett látni a «Reitschulba», mert magyarul is úgy mondták akkor, hogy Reitschul'. Az ablakból egy nő és egy férfi hajolt ki, kíváncsian szemlélték mint idegent, mert hát megismerik az idegent már csak öltözékéről is. Nem értették bizonyára, mi nézni való van az ő házukon. Meg fényképezni való? Kis idő múlva fiatal asszonyka lép hozzám, úgy véltem, azt kérdezte, kit vagy mit keresek? Kedvesen, mosolyogva kérdezte. Aztán valamivel idősebb férfi lépett hozzánk, bizonyára ő is útba kívánt igazítani. Minden szláv nyelven a vasútállomás «stanica». Azt mondtam tehát, stanica. Szinte egyszerre mutattak arra a jegenyest felé, hogy csak menjek arra, ott lesz a stanica, a vasútállomás. Elindultam a jegenyeston, melynek végén 60 évvel ezelőtt eltűnt szemeim elől az utolsó huszárcsákó.

HIRDETÉSEK

AZ ÉLETÜNK ELFOGAD

hirdetéseket, azok közlését kérjük a Gazdasági Bizottságon át beküldeni:

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.
A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést!

TÉTÉNY —

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inhaber: Bayer Oszkár

München 2. Kreittmayerstr. 26.

Tel. 196393, nach 20 Uhr: 585502

Debrői Hárslevelű	DM 5.50
Badacsonyi Kéknyelű	5.95
Badacsonyi Szürkebarát	5.85
Soproni Kékfrankos	5.75
Domoszlói Muskotály	5.85
Domoszlói Tramini	6.30
Villányi Burgundi	5.85
Hajósi Cabernet	5.90
Tokaji Aszu 4 Puttonyos	12.40
Téli Szalámi	18.—

inc. MWST, Preise ab Lager,
Preise sind bis zur nächsten
Preisliste gültig

Kartonvételnél üvegenként 20 fillér
árengedmény.

Még kapható:

Bayer Oszkár, Ecke Kazmair-Trap-
pentreustr.

Horváth János, München 2. Tumblin-
gerstr. 28.

HIVATALOS FORDÍTÁSOKAT

magyar-német és német-magyar nyel-
ven olcsón és gyorsan készítek, —
Ausztria és Svájc területére is!

Wilhelm Divy

Áll. vizsgázott törvényszéki hivatalos
fordító és tolmács.

D - 799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.

KÖLTÖZKÖDÉSNEK VEGYE IGÉNYBE

árban-szolgálatban kedvező céget.
Költségeit előnyére számolom, csoma-
goláshoz ládákat kölcsönzök ruhának
stb. sőt el is adhatom.

Luft János költözködési cég,
München 40, Hamburgerstr. 42.
Tel. 3511337.

SZÓKE FIATALEMBER, 27 ÉVES,

175 cm magas «Rajnai hajós», jó ke-
resettel ezúton keres ismeretséget há-
zasság céljából, hozzáillő nővel. A
gyerekeket nagyon szeretem. Olyanok
írjanak, akik sok szeretetre vágnak,
mint én. Leveleket «Sok boldogság»
jeligére kérem az

Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

DIÓSZEGHY TIBOR HITES TOLMÁCS ÉS
FORDÍTÓ

(magyar-német és német-magyar) Né-
metországban tanácsadás állampolgár-
sági és menekültügyi kérdésekben, pe-
res ügyekben segít.

D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.
(Tel. 02101/ 541317)

«TAVASZI MAGYARNÓTA ESTÉLY»

A MUSICA HUNGARICA és a MUNCHENI
MAGYAR EGYLET

1975 máj. 25-én, vasárnap 20 órai kezdettel
tánccal egybekötött estét rendez a

«Gaststätte Hirschau»-ban
(Englische Garten)

Közreműködnek:

Lakatos Tóni és cigányzenekara

Vayda János dalénekes

Papp Valéria dalénekesnő

Tánczenét a 'Házi együttes' szolgál-
tatja.

Asztalfoglalás, felvilágosítás:

MUSICA HUNGARICA

8 München 40, Agnesstr. 45.

Tel. (089) 180 - 911.

40 ÉVES, 180 CM MAGAS, BARNA,

komoly, független férfi, építőipari
technikus keresi hozzáillő, irodalmat,
zenét szerető és társadalmi problémák
iránt érdeklődő humánus nő ismeret-
ségét. Leveleket «Megértés» jeligére
kér az

Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

SZERETNÉM MEGOSZTANI

szeretemet és jó magyaros konyhá-
mat korban és intelligenciában hason-
ló magyar honfitársammal. 48 éves

Bécsben élő könyvelő vagyok. Vá-
laszt fényképpel ellátva «Szeretet» je-
ligére kérek az
Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

«HÁZ BURGENLANDBAN»

jeligére a Fertő-tó közelében ház ki-
adó. Leveleket az
Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

JÓMEGJELÉNÉSŰ, FUGGETLEN,

172 cm magas, értelmiségi, 50-es hölggy
finomérzésű, jókedélyű, irodalmat, ze-
nét, utazást kedvelő, hozzáillő férfivel
ezúton keresi ismeretségét. Bővebbet
magáról az esetleges válasz után ad.
Fényképes leveleket 'Nem jó egyedül'
jeligére vár az
Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

TITKÁRNÓKET KERESUNK!

A vasfüggöny mögötti országok ka-
tolikus egyházainak és híveinek lelki
és anyagi támogatását szervező «Ost-
priesterhilfe» irodai munkaerőket ke-
res: 2 francia-német-angol, 1 holland,
1 spanyol-olasz és 2 német tökéletes
gyors- és gépiró hajadon titkárnóket.
A nyelvek között esetleges kombináció
lehetséges. A fenti nyelvtudás mellett
a magyar nyelv ismerete nem akadály.

Fizetés a német tarifa szerint. Át-
meneti lakás közvetítése lehetséges.
Belépési határidő: 1975 szeptember 15.
Nyugatnémetországban, D - 624 König-
stein/Taunus, Haus der Begegnung.
Pályázatokat rövid életrajzzal «Ost-
priesterhilfe» B - 3180 Westerlo, Post-
bus 1, címre «Bewerbung» megjegy-
zéssel kérünk.

Megjelent a Gulag magyarul!

Oroszból fordította: Sente Imre

Alekszander Szolzsenyicin Nobel-díjas orosz író, a szovjet kommunizmust lelep-
lező, világhíres művét

a NEMZETŐR- DANUBIA NYOMDA

adta ki. Az 532 oldalas könyv ára színes fedőlappal csak 30.— DM, vagy annak
megfelelő valuta. Okvetlen rendelje meg!
Megrendelhető: Nemzetőr, D-8-München 34. Postfach 70.

Könyvújdonság:

Az összes magyar kutyafajtáról még sohasem jelent meg összefoglaló mű. Ezt a hi-
ányt pótolja egy nem szárazan tudományos kiadású, hanem megleghangú, élményt-
adó és ismeretterjesztő könyv,

Buzády Tibor MAGYAR KUTYAJAJTÁK című munkája.

A könyv tanácsadással, kutyás novellákkal kedves ajándék és értékes olvasmány.
A kötet 123 kutyaképet tartalmaz művésznymásban. Ára 25.— DM (díszkötésben
30.— DM.) Megrendelhető: T. Buzády, 7547-WILDBAD, Peter Liebig Weg 34. BRD.

Az ajándék

Az asztalon már ott gőzölgött az illatos kávé, a vázákban mindenütt virág. Minden kész a vendégvadásra.

Ősz fejével izgatottan lesett ki a függöny mögül. Várt. Várta a régen elment lányát és az unokát, akit még nem is ismert.

Mégegyszer végig ellenőrzött mindent, aztán megpihent az ajándéknál. Igen, az ajándék, az ő féltve őrzött kincsei, a könyvek. Hosszas gondolkodás után válogatta ki őket. Hogy a szívéhez nőttek! Talán kicsit fáj is megválni tőlük, de át kell adnia, mint versenyzőnek a stafétabotot. Töltsék ezután az unokája lelkét szépséggel, örömmel, vigasszal. Hadd tanulja meg belőlük, hogy vágyainkat fékezni kell, mert hiszen

Amennyit a szív felfoghat magába,
Sajátunknak csak annyit mondhatunk.

Ó, ha fáradtan jött haza, hányszor érezte át Arany szavainak igazát:

Itt enyelgő kis családom
Közt van csak az én világom.

Igen, s a fészekrakás első éveiben Petőfi szavaiból tanulta meg, milyennek kell lennie:

És egy személyben te
vagy minden nékem,
lányom, anyám, húgom,
szeretöm, hitvesem.

Ábrándozásaiból a motor hangja ri-

asztotta fel. Megérkeztek! Boldog üdvözlés, felszabadító könnyek!

És az unoka!

«Óh, eszem a lelked, de szép vagy! Szakasztott az anyádra ütöttél! Majd belőled is olyan tüzrölpattant menyecske lesz!» A csodálkozó gyermekszemből vette csak észre, hogy a kislány nem érti a beszédét. Lánya kényszeredetten, zavartan mentegetődzött. «Tudja mama, sok a munka, nincs időnk magyarul tanítani. Meg aztán az iskola...»

A döbbszent csendet csak a papírzörgés törte meg. A kislány az ajándékokat bontogatta. Aztán forgatta a lapokat, képeket keresett benne, majd enyhén titkolt csalódással az asztalra visszatette. Jólnevelt kedvességgel megsimogatta a bársonykötést, de a szépen megtanított köszönöm bizonytalanul csengett ajkán.

A nagymama agyában rémitő gondolatok kergetőztek. Istenem, mi lesz! Ő még él, s az új generáció már nem érti a magyar beszédét! S talán így vannak a többiek is szanaszét a nagyvilágban! De talán még nem késő! Talán még lehetne tenni valamit! Hiszen meg kell, hogy értse minden magyar azt a szót, hogy r e n d ü l e t l e n ü l !

... S míg agyában kétségbeesetten mentőötletet keresett, csak az látszott, hogy remegő kezekkel szeli a foszlós kalácsot, s mintha az örömkönnnyek a szeméből gyanús szaporán gördülnének.

BÁTKY MÁRIA

Szentévi magyar zarándoklat

A magyarok a szabad világból szentévi római zarándoklatukat 1975 augusztus 16 - 20 között rendezik meg. Az utazást és szállást az egyes országok és területek csoportjai maguk intézik.

A zarándoklat tartama alatt a Magyar Katolikus Misszió lelkesi irodája közvetítő, elirányító és felvilágosító szolgálatot tart a különböző magyar csoportok és egyének között. Címe: I - 00193 Roma, Via della Conciliazione 44. Tel. (00396) - 56 13 58. A zarándoklat alatt a következő magyar közös rendezvényeket tervezzük:

Augusztus 16-án este 19 órakor

a Szent István Zarándokházban a világ minden tájáról érkezett magyar zarándokok köszöntése, ismerkedési est, majd Szent István-ájtatosság. A zarándokház címe: I - 00151 Roma, Via del Casaletto 481. Tel. 53 73 319.

Augusztus 17-én este

ünnepi szentmisét tartunk a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére. (a szentmise helyét majd közöljük).

Augusztus 19-én reggel 8.30 órakor

ünnepi szentmise Szent István első szent királyunk tiszteletére a Lateráni bazilika főoltáránál. A főpapi szentmisét Poletti bíboros, Róma vicarius és a lateráni bazilika főpapja mondja. Szentmise után megkoszorúzzuk a bazilikában lévő Szilveszter pápa emlékművét, majd a lateráni egyetem dísztermében Szent István díszünnepséget tartunk. Az ünnepi beszédet Msgr. Közi Horváth József tartja.

Augusztus 20-án pápai kihallgatás.

A fenti rendezvényeken kívül az egyes csoportok maguk osztják be a bazilikák, katakombák és egyéb nevezetességek megtekintését.

Az egyes zarándokcsoportok legkésőbb Rómába érkezésükkel jelentsék címüket a központi római magyar zarándokirodába: Roma Via della Conciliazione 44.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre ?

Az Életünk terjesztői a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től 14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is 14.— svájci frank, ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, 25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja
Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:
Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank
más országban ennek megfelelő valuta
Egyes szám ára 1.20 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!